

ELOFIZETÉS.

MELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre — ... 36 kor.
Fél évre — ... 18 kor.
Egy negyed évre — 9 kor.
Egy órára ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 55.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Vasárnap, augusztus 19.

A visszautasított pápa.

A közhit szerint az isten földi helytartója, a pápa, a minap magasztos cselekedetre határozta el magát: felszólította az összes hadviselő államokat, hogy vessenek véget a vérontásnak és nyujtsanak egymásnak békejobbot. Mi ugyanazzal a tiszta érzéssel és nyugodt öntudattal fogadtuk ezt az istenes megnyilatkozást, amelyről már sok alkalommal tanubizonyságot szolgáltatunk, amidőn a béke patyolat fehér gondolata kezdte szüzi szárnyait a világ fölé kitergetni. Mi már többször örömteli készségünket nyilvánítottuk a tisztességes béke megkötésére, azonban eddig minden alkalommal kitérő választ kaptunk.

A pápa gyönyörű érzésből fakadó ajánlata most színvallásra kényszerítette ellenségeinket. S ők minden kerülgetés nélkül be is vallották most háborus céljaikat. Kijelentették: *mindaddig szó se lehet a békéről, amíg bennünket, központi hatalmokat tönkremenek, el nem pusztítanak.*

Hát most már mindent tudunk és legalább tisztán látunk. Eleinte még volt annyi szemérem az ellenségeinkben, hogy legalább titkolták tulajdonképeni céljaikat. Mázsás frázisokat dobtak a világ fejéhez, amitől mindenki elkábult. Azt hangoztatták, hogy a kis népeket akarják felszabadítani a mi elnyomásunk alól, ugyanakkor pedig a legperfidebb módon nyakára leptek a kis Görögországnak és megfosztották önálló rendelkezési jogától. Azután következett a másik szeméremtelen ürügy a háboru folytatásához: a nemzetiségeket függetleníteni kell minden leigázás alól, mert különben Európa békéjét nem lehet biztosítani. Am amikor az irek önállóságot követeltek és forradalomban tört ki az elégtelenségük, ágyukkal és gépfegyverekkel lövették őket halomra, a vezérüket pedig bitón végeztették ki.

Ugy látszik, ők is elérkezettnek látják az időt arra, hogy felhagyjanak az ürügyek gyártásával. Nincs többé szükségük arra, hogy félrevezessék a világot terveik felől. Érdekes körükbe vonták már a föld legnagyobb részét Amerikától Kináig és Ausztráliáig; harctereiken együtt folyik a finom és drága francia vér a fekete és sárga lények ördögi szívének nedvével. Csatasorba állították ellenünk a népek rengeteg tömegét és még se bírnak velünk. Jó, hogy vég-

re bevallották undok céljaikat, legalább a világ egyszersmindenkorra leszámol azzal, mintha ők magasabb ideálokért kíndznák népeiket. Most

már tudjuk, hogy a mi elpusztításunk az ő egyetlen céljuk. Vigyázzanak, mert a saját céljaik gyehenna tüzén fognak elégni. (=)

XV. Benedek békejavaslata.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest: A pápa jegyzéke így hangzik hő kivonatban:

A hadviselő államok fejeinek! Pontifikálásom kezdete óta a rettenetes háboru borzalmai közepette, amelyek Európára zudultak, első sorban három dolgot határoztunk el. Teljes pártatlanságot az összes hadviselővel szemben, szakadatlanul azon fáradoztunk mindenkivel szemben, hogy csakis jót cselekedjünk és végül semmit sem mulasztottunk el, ami hatalmunkban van és ami hozzájárulhat ahhoz, hogy siettesse a szerencsétlenség befejezését. Folytonosan arra intettük a hadviselő népeket és kormányokat, hogy legyenek ismét testvérek. A háboru első évének vége felé a harcoló nemzeteknek a legelőkelőbb intelmeket küldtük, azonkívül rámutattunk arra az utra, amelyet követni kell, hogy a tartós és tisztességes békehez jussanak. Felhívásunk meghallgatatlan maradt. A háboru egyre kegyetlenebbé vált, kiterjeszkedett a földre, tengerre és levegőre. Vajjon a civilizált világ ne legyen egyéb, mint egy hullamező? Vajjon öngyilkosság útján akar elpusztulni Európa? Mi, akik semifele politikai irányt nem követünk és egyik félnek érdekében sem működünk, ebben az annyira aggasztó helyzetben újabb felhívást intézünk a békére, megújítjuk sürgős felszólításunkat mindazokhoz, akik a népek sorsát intézik. Az eddiginél konkrétabb gyakorlatibb javaslatokat kívánunk tenni.

Felkérjük tehát a hadviselő népek kormányait, hogy egyezzenek meg a következő pontok felett, amelyek az igazságos és tartós béke alapjául szolgálni látszanak. Rájuk bizzuk azt, hogy e pontokat szabatosabban meghatározzák és kiegészítik.

1. Az alapvető pont első sorban az legyen, hogy a fegyverek materialis erejét a jog erkölcsi erejével kell felcserélni, hogy ezáltal megegyezés jöheszen létre az egyidejű és kölcsönös leszerelés tekintetében.
2. A hadseregek helyébe döntő bírósági berendezkedés lépjen, nagytekintélyű békeszerző intézményül.
3. Megállapítandó szabályok szerint az igaz szabadság, a tengerek szabadsága.
4. A jóváteendő károkat és hadiköltségeket illetőleg nem látunk más utat, mint a teljes, kölcsönös lemondás általános elvét.
5. Ezek a megállapodások csak úgy lehetségesek, hogy kölcsönösen visszaadják a megszállt területeket. Németországnak teljesen ki kell üríteni Belgiumot és a francia területeket. A német gyarmatok visszaadásának hasonlóképen meg kell történnie.
6. Ami Olaszország és Ausztria, vagy Németország és Franciaország közötti területi függő kérdéseket illeti, reméljük, hogy a hadviselő felek e kérdéseket engesztelékeny szándékkal meg fogják oldani. A méltányosság és igazságosság ugyanezen szelleme legyen mértékadó a többi katonai és területi kérdések megvizsgálásánál.

Ezek a legfontosabb alapok, amelyeken, a mint hisszük, elárthatjuk, hogy a népek jövőbeli újjászervezését meg kell valósítani.

Amikor Nektek, akik e tragikus órákban a hadviselő nemzetek sorsát irányítjátok, e javaslatot előterjesztjük, reméljük, hogy megérjük e javaslatok elfogadását és így bevégeződik az a rettenetes küzdelem, amely egyre inkább szükségtelen vérontásnak nyilvánul. Az egész világ látja, hogy a fegyverek hecsülete mindkét oldalon mocsoktalan. Hallgassátok meg tehát kérésünket. Mi az imában és a vezetésben egyek vagyunk mind ama hívek lelkében, akik a békéért íohászkoznak és azt kérjük Istentől, hogy lásson el Benneteket tanácsával.

Vatikan, augusztus 1.

XV. Benedek.

Berlin. A pápa lépését a sajtó általában tartózkodóan ítéli meg, mert a szó szerinti szöveg közzététele csak a Vatikan részéről történt közzététel után következik be. Az eddigi sajtónyilatkozatokból azonban kivehető, hogy kétkednek a pápa lépésének várható hatásában.

Berlin: A birodalmi gyűlés főhízettségének augusztus 21-ére összehívott ülésében a kancellár fel fog szólni és nyilatkozni fog a pápa jegyzékéről.

Langenmarkot elvesztették a németek.

Berlin, augusztus 18. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A flandriai csatatéren a tüzérségi harc a tengerpart mentén és Yperntől északkeletre ismét rendkívüli hevességre fokozódott. Egyébként a tüzcsékélyebb volt, mint az utóbbi napokban. A Bosinghe-stadden vasut mindkét oldalán az ellenség délután erős meglepetésszerű támadást intézett, amelynek alkalmával Langenmarkot elvesztettük. Lapos ivben a falu körül foglaltunk állást. Artáiban erős tüzevdelem alatt Lenstől északnyugatra angol csapatok készenlétbe helyezkedtek. Megsemmisítő tüzünk a támadást csirájában elfojtotta. Ejjel bekövetkezett gyengébb ellenséges előretöréseket visszavertünk.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Chemin des Dameson Cenynél, a Champagne nyugati részében pedig különösen a Cornillet hegyen, Moranvillierstől délnyugatra, élénk tüzér-

ségi tevékenység folyt. Verdun északi arcvonalán a tüzharc délben újra teljes erővel indult meg és fokozódott hevesseggel késő éjjelig tartott. Repülőink és védőágyúink 26 ellenséges repülőgépet és 4 felgyújtott kötött léggömböt terítettek le. Dowler főhad-

nagy 26-ik, Müller tiszthelyettes 22-ik, Gohtermenn hadnagy pedig a 13-ik és 14-ik kötött léggömb lelövésével 29-ik és 30-ik légi győzelmet aratta. **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Főkapitányi rendelet a közös fürdőzésről.

(A mindent eltakaró fürdőruha. — Példák a meztelenül fürdésre.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Soha Aradon olyan érdeklődés a fürdőélet iránt nem volt, mint ezen a kivételesen forró nyáron. A háború otthonmaradásra kényszerítette az aradiakat, az időjárás pedig vászmarkal kergette a Maros partjaira a hőségtől eltikkadt, elgyengült embereket. A nyári fürdőzés kérdése érdekes és izgató fejezetekben gazdag. Elsősorban a strand a maga nagyszerű berendezésével olyan vonzó erővé vált, hogy az iránta megnyilvánult érdeklődés méreteinek jellemzésére csak egy adatot kell említeni. Szerdán, Nagyboldogasszony napján délután öt óra kor be kellett szüntetni a csónakközlekedést, mert már kétezer ember szorongott a strandon, úgy, hogy a még egyre jelentkezőket már nem lehetett a fürdőtelepre engedni, mert különben lehetetlenné vált volna az otttartózkodás. Mint minden merész újításnak, a strandnak is vannak barátjai, vannak ellenzői, rendkívül sokan vannak akik lelkesednek érte, vannak néhányan — a káán csomót keresők — akik ennek az ősrégi fürdőzési módnak Aradon is meghonosított formájával nem akarnak megbarátkozni. Az élet azonban féltetesz utjából mindent, ami a fejlődését megakadályozhatná és a strandfürdő virágzik, mert az emberek szükségesnek tartják és megszerették.

A férfiak és nők együttfürdésének kérdését a Neptun-fürdő is igen ügyesen oldotta meg abból a szempontból kiindulva, hogy minden társadalmi osztály részére hozzáférhetővé kell tenni a fürdőt. Dél előtt a hölgyek fürdhetnek, délben a férfiak, délután pedig azok, a kik munkaidejüket úgy kénytelenek beosztani, hogy fürdőzésre csak öt óra tájban kerülhet a sor. Ekkor a Neptun-fürdő nyújt üdítést és felhűlést uraknak és hölgyeknek egyaránt.

Green Nándor főkapitányunk mindenre kiterjedő figyelme úgy taláta, hogy a fürdőzésnek ezt a módját szabályozni kell és ezért elrendelte, hogy az ilyen közös fürdők csak akkor használhatók, ha a fürdőzők megfelelő köztümben jelennek meg ott és rendeletet adott ki a fürdőruhákról. A főkapitány azt mondja, hogy az erkölcs és a közszemérem szempontjából kell intézkednie, amikor megismeri, hogy a fürdőköztűm csak a nyakat és az alsó lábszárakat hagyhatja szabadon, míg a test többi részét a térdtől felfelé el kell takarnia.

A Neptun részvén, társaság a főkapitány eme rendelkezését megfellebezi a tanáchoz és igen érdekes felelkezésében rámutat arra, hogy nem a ruha, vagy a ruhátlanság kérdése teszi az erkölcsöt, mert a sokat takaró ruha is sokat sejtethet, míg a kevesebb szövet is kielégítheti a legprűbb igényeket. A felelkezésben hivatkoznak az északi tengeri fürdőkben meghonosodott szokásokra, ahol teljesen meztelenül fürdenek férfiak és nők és emez állítás igazolására idézik Nagy Béla dr.-nak erről a kérdéstről írt rend

kívül érdekes tanulmányát, amelyről a következő részt közöljük:

— „Érdekes idefont az erkölcs országában a meztelenség kultusza. Fürdőruhá sok helyen majdnem ismeretlen fogalom. Abban a toalettkabon, melyben a világot megpillantottuk, járkaunk gőzfürdő kiszolgáló női között és az uszodákban egyaránt. Stockholmban például a nagy uszodában a város közepén van egy nyílt kávéház a tengerre. Ebben is minden fügefalevél nélkül jelennek meg, annak ellenére, hogy a hajókról sőt az alig százötven méterre levő parttól is láthatni a békésen, de ruhátlanul felelkezőket.

— A szemérem teljes hiánya ijesztő mértékűt ölt a dán fürdőkben. Ugy vagyunk vele, mint Hány János a repülő hallal. Minden mesét elhittak neki, de mikor azt mondotta, hogy a repülő halat is látott, kidobták. Nos hát Dániában férfiak és nők együtt fürdnek a tengerben egész meztelenül.

— Kopenhága kedvelt fürdője Klampenborg. Egy félóra alatt villamoson és hajón elérük. Én hajón mentem ki. Voltunk vagy ötszázam férfi, asszonyok, leányok vegyesen. Mikor a klampenborgi hajóhidhoz értünk egy csodalátvány tárult elénk. A három oldalában szabad uszodában a nyílt tengeren alig tíz méterre a hajótól volt a férfi uszoda. Vagy százhusz férfi fürdött, ácsorgott a kabinok előtt, vagy sütkérezett. Egyen volt egy kemény fekete kálap. Ez volt egyetlen szál ruhadarab amely látható volt. Mikor magamhoz tértem ámulatomtól, a hajó közönségét figyeltem meg. Egy lelletnyű csodálkozást nem árultak el. Lányok, asszonyok sem el nem fordultak a látványtól, sem jobban oda nem néztek. Nem egy férfi köszönt hajóbeli hölgyismerősének, aztán egykedvűen sütkérezett tovább.

— Csak nagy keresésre sikerült egy uszodára szert tennem meg is bámultak érte. Mikor bemegyek a tengerbe, ámulva látom, hogy az uszoda túlsó oldalán meg a nők vetkőznek és bujnak a vízbe. Minden negyedik, ötödiken (csunyák és véneken) volt trikó. A többi anyaszült meztelen lubickolt a vízben. És még hagyján ott, ahol találkoztunk a mély vízben, mely mégis úgy, ahogy, nyakig ellepett bennünket, de nem egy vállalkozóbb szellemű egyszerűen kiment a kisebb, térdig érő vízbe is, hogy gavallérjaival diskuráljon.

— Megjegyzem ne gondoljon senki semmi rosszra. A parton ezer és ezer ember hullámozott. A vízben is vagy öt illy uszodában sok száz ember fürdött. A legtöbbször nyilvánosság ellenőrzése alatt állottunk. A lányokkal ott fürdött anyjuk, apjuk is. Ezekben az emberekben a meztelenség nem kelt más hatást, mint a klasszikus szobrok látása. Egyszerűen hozzászoktak.

— Aki először látja, ezt a világcodát, abban a bámulat és meglepetés az első érzés, ha

aztán kíváncsisága ki van elégítve, bizonyos elkedvetlenedés fogja el, mert sajnos, nem minden férfi belvederi Apolló, nem minden nő mikói Vénusz és illúziói vesztén visszasírja az osztendei pompás trikókat, mert hiába, a minden nem ér annyit, mint a sejtelmes kevés.

— Már Maria-Lystben, a dánok leghíresebb fürdőjében a nemzetközi közönség kedvéért ruhát ölt még a dán is.

Nem tud a tanács segíteni a kis embereken.

Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város tanácsa ma tartott ülésén azal a nagyfotosságu kérdéssel foglalkozott, mi módon lehetne különösen a kis fizetésű emberek sorsán azáltal könnyíteni, hogy olcsó, de egészséges ebédet és vacsorát biztosítana részükre a város.

Zubor Andor tanácsnok beszámolt arról a tervről, amelyet Gábor András és társai terjesztettek be a tanácshoz és amely — mint az Aradi Közlöny azt már többször megírta, — egy hatósági jellegű vendéglő formájában akarja a kérdést megoldani. A tanácsnok a végzett tanulmányok után nem ajánlja megvalósításra Gábor prozocióját, mert mint a tárgyalások folyamán kitűnt, az ajánlattévők a városi étkezőt egy nyitott korszával akarják kombinálni, ahol az utcán át árusítanak ételt és italt. Minthogy legelsősorban a főfeltétel az, hogy a városi étkezőnek az Országos Közélelmezési Hivatal biztosít mindenféle élelmiszert, a tanács nem lát garanciát arra, hogy ez csak a városi étkezőben és nem a mindenki számára nyitva álló korszában kerülne felhasználásra és fogyasztásra. A kérdést alaps megfontolás tárgyává tette az előkészítő bizottság, amelyet a gazdasági szék ezzel a feladattal megbízott. Maresch Gyula és Berta Titus bizottsági tagok Szegeden is jártak és az ottani városi intézményt tekintették meg, amely két-három koronáért ad ebédet és vacsorát s amelynek esetleges deficitjét egy erre a célra rendelt városi alap fedezné. Minthogy Aradnak ilyen alapja nincs, a tanács az előbb említett formában nem tartja megoldhatónak a kérdést.

Varjassy Lajos polgármester arról iparkodott meggyőzni a tanácsot, hogy a legszegényebb néposztály élelmezése biztosítva lesz, mert az izraelita nőegylet tudomása szerint az idén is megfogja nyitni népkonyháját, ha az Országos Közélelmezési Hivatal eleget tesz kérésének és biztosítja részére a hűvelyeseket és a lisztet. A polgármester a maga részéről a felküldött kérvényt a legmelegebben támogatta. Ha a népkonyha megnyílna, akkor naponta ott ötszáz ember kaphat ebédet.

Azonban ez természetesen édes-kevés ahhoz, hogy a kérdés megnyugtató megoldásáról lehetne szó, mert a városi étkezők seholsem a népkonyhák pótlására alakultak, hanem az a céljuk, hogy a kisfizetésű embereknek kétségbeejtő sorsán javítsanak. Zubor tanácsnok ismét felelevenítette azt a gondolatot, amelyet már tavaly is megpendített és, amely egy városi népkonyha létesítését akarta megvalósítani a tűzoltó lakartában, ahol tíz-tizenöt filléért mindenki kaphatna egy adag főzeléket, amelyet el is vitethet a konyhából. Az ő véleménye szerint, amint a város megtudta oldani százhuszonötezer korona költséggel egy millió erdélyi menekült élelmezését, úgy ezt is megtudja.

Ez sem a célra vezető út, ez sem segít a fixfizetésű kis emberen, aki azt szeretné, ha három-négy koronáért olyan ebédet és vacsorát

kaphatna itt Aradon, mint amelyet Nagyvárad tud nyújtani, ahol délből három tál ételt, este egy tál ételt kapnak, igen kis összegért, rendkívül tiszta és a középosztály kulturigényeinek megfelelő helyiségben. A kérdés sokkal is komolyabb, semhogy a napirendről le szabadna

venni és a törvényhatóságnak nincs sürgősebb kötelessége, minthogy a tél közeledtével a háború negyedik esztendejében, végre azokért a társadalmi osztályokért is tegyen valamit, akiknek sorsával a háború egész folyamán eddig senkisémm törődött.

Patkányméregtől elpusztult leány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma reggel szomorú végű szerencsétlenség történt az aradi árvaházban. A szerencsétlenséget vétkes gondatlanság okozta, de hogy kit terhel ezért a felelősség, azt majd csak a vizsgálát fogja kideríteni. Az történt, hogy az aradi árvaházban levő Cseléd Otthonban ma reggel egy kisleány valahogyan patkány méreghez jutott, azt megette és pár órai kínlás után az Andrányi Károly-féle gyermekórházban, ahová időközben beszállították, meghalt. Hogy a méreg hogyan került az Otthonban és hogy a gyermek miként jutott a méreghez, azt a következőkben állapították meg:

A Katolikus Háziasszonyok Szövetsége, ez a magas és szép célokért küzdő nemeslelkű asszonyok egyesülése tudvalevőleg cselédotthon tart fenn, amelyben szegényebb és árva leánykákból tisztességes, erkölcsös, jómagaviseletű cselédeket nevelnek, hogy két kezükkel tisztességesen tudják megszerezni a maguk mindennapi kenyerét. Az otthon az aradi városi árvaházban nyert elhelyezést és az árvaház lakóinak ételmezését vállalta magára. Ezt a munkát derekasan és becsületesen végzi.

Pár nap óta azonban a cselédotthonban nagy felfordulás van. Az épületet meszelik és mindenütt nagyban folynak a tisztogatások. Ma reggel özevgy Haszlinger Ferencné, a cselédotthon igazgatónője, azt az értesítést kapta, hogy lehetőleg gyorsan takarítsa ki a kamrákat, mert még ma hozzá akarnak fogni azoknak kimeszeléséhez. Az igazgatónő már korán reggel lement a kamrákba a felügyelőnővel Buday Erzsivel, a szakácsnéval és a fűtőnével. A kamrákban uborkás üvegek és más kiselajtezett dolgok voltak, amiket idejekorán ki kellett rakni. Haszlingerné figyelmeztette a szakácsnét, hogy egy évvel ezelőtt, igen sok patkány volt a kamrákban és ekkor mérget helyeztek ott el, tehát vigyázni kell, nehogy baj legyen. A szakácsnő ezután megkezdte az üvegek kihordását, amiben segítségére volt a felügyelőnő, maga az igazgatónő is és a fűtőné. Később azonban az igazgatónőt felhívták az intézetbe, ahol sürgősebb elintézni valók vártak rá. Távozásakor még egyszer felhívta a szakácsnő figyelmét a méregre, ami az állványok alatt volt elhelyezve. Haszlingerné ezután elvégezte az otthonban munkáját, majd elsiert a templomba.

Nemsokára ezután történt a szerencsétlenség. Eddig nem tudni hogyan, a cselédotthon növendék leánykái is lementek a kamrába a szakácsnőnek segíteni. Hogy ki küldte le a gyermekeket, hogy azok kinek az utasítására mentek le, azt még nem sikerült megállapítani. Az bizonyos, hogy a kamrában levők elfeledkezhettek az ott elhelyezett mérgről és sepregetés közben az egyik kisleány felmelt a sarokból mérget és azt Puskás Erzsébet tizen-nég éves növendék-leányka szája elé tartotta, hogy egye meg, mert az jó cukor. Puskás Erzsébet egy pillanat alatt lenyelte a mérget és pár perc múlva heves nyomást érzett gyomra tájékán, majd hányni kezdett és ekkor jötték rá, hogy mérget evett. Azonnal beviteték a gyermekórházba, ahol megállapították, hogy a leányka arzénikumot evett. Nyomban ellenmérget adtak be, de a gyermek nem lett

jobbán. Rettenetes görcsök fogták el és két órai kínos vergődés után meghalt. Az esetet a gyermekórház vezetősége délután telefonon jelentette a rendőrségnek, ahol Beretz Ferenc rendőrkapitány, a bünygyi osztály főnöke, elrendelte az ügyben a nyomozást.

Százaton és hűen mondtuk el a rideg tényeket. Nem védünk nem s vádolunk meg senkit, ha erre szükség lesz meg fogja azt tenni ugyanis az illetékes hatóság. A sajnálatos esemény kapcsán csak azt akarjuk megjegyezni, hogy ha történt is gondatlanság, attól teljesen távol áll maga a szövetség, melynek tevékeny vezetői Károlyi Gyuláné grófné, dr. Leitner Ernőné és Lőcs Rezsőné a maguk részéről is a legkérelmezhetőbb ítéletet fogják gyakorolni a telet, akiknek felelni kell a fiatal leányka szomorú haláláért.

(sz. o.)

41.300 fogoly a galliai harcokban.

Budapest, augusztus 18. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Nincs különös esemény. Julius 19-ike a Zbrovi győzelem napja óta a szövetségesek a keleti arcvonalon 655 tisztet és 41.000 főnyi legénységet fogtak el. A zsákmány 257 ágyú, 546 géppuska, 191 aknavető, 50.000 puská, nagy lőszer tömeg, 25.000 gázvédő álarc, 14 páncél automobil, 15 teherautomobil, 2 páncélvonat, 6 megrakott vasuti vonat, 25 mozdony, 218 vasuti kocsi, több repülőgép és jelentékeny élelmiszer készletek.

Olasz harctér:

Tegnap délből az Isonzó arcvonalon súlyos tűzértségi harcok törték ki, amelyek ma reggel óta az Mrzli—Vrh és a tengerpart között fekvő egész területre kiterjednek. Az olasz ágyú és aknavető tömegek tüze messze túl terjed lövészvonalainkon. Űtegeink válaszolnak és az olasz arcvonal mögötti csapatgyülekezéseket ágyúzzák. Karinthiában és a tiroli határ mentén nem volt különös esemény. — **A vezérkar főnöke.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, aug. 18. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Keleti harctér:

A Keleti tenger és a Fekete tenger között kis előtéri harcok és nagyobb részt mérsékelt tüzelés mellett a helyzet változatlan maradt.

József főherceg vezérezredes arcvonalán augusztus 16-ikán osztrák-magyar ezredek Grosescitől délre teljes sikerű támadást hajtottak végre. Az ellenséget elsáncolt állásaiból rohammal kivetették. Nagy véres veszteségei során az ellenség 1600 fog-

lyot, 1 ágyút és 16 géppuskát vesztett. Julius 19-ike óta, amikor keleten a hadműveletek megkezdődtek. Keletgaliciában, Bukovinában és Moldovában a szövetséges csapatok kezére 655 tiszt, 41.300 főnyi legénység, 257 ágyú, 546 géppuska, 191 aknavető és 25.000 gázvédő álarc, 14 páncél automobil, 15 teher automobil, 2 páncélvonat, 6 megrakott vasuti vonat, azonkívül 26 mozdony, 218 vasuti kocsi, több repülőgép, nagytömegű jármű és jelentékeny élelmiszer készlet. Különös elismeréssel kell kiemelni, hogy a legutóbbi harcokban a lőszeroszlopok és vonatesapatok, valamint a vasuti és gépkocsicsapatok a legnagyobb követelmények dacára az arcvonalra és az arcvonalról visszafelé irányuló a hadviselésre nézve oly fontos forgalmat simán bonyolították le. Körültekintő rendelkezések és a tiszték, a hivatalnokok, a legénység hűséges kötelességteljesítése folytán minden csapateltolást tervszerűen hajthattunk végre és a harcoló csapatokat mindenkor előláthattuk a lőszerben, ételmezésben és más hadi szükségleti cikkben szükségessé vált utánpótlással, dacára annak, hogy nyugaton állásainkon túl messze a mögöttes területre terjedt ki az ellenség tüze, keleten pedig a terep és az időjárás a kiterjedt rombolások folytán sok akadályt állítottak útba. — **Ludendorff,** első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Mária Terézia-rend lovagjainak felavatása.

— Bécsi tudósítónktól. —

Hiagymányos szertartások közepette avatta fel tegnap délelőtt a király a-Wartholz-kastélyban a Mária Terézia-rend huszonnégy új lovagját. Az avató-ünnepen a királyon és a királynén kívül jelen voltak a királyi pár gyermekei, a király anyja és a királyné anyja is. Az ünnepre a Mária Terézia-rend lovagjai külön szalonkocsiban utaztak ki Reichenaubá. Az avatást istentisztelet előzte meg. A király az uralkodó család tagjaitól környezve, emelvényen foglalt helyet, a lépcsők alján rang szerint sorakoztak az új lovagok. Kövess Hermann tábornagy üdvözlő beszédet intézett a királyhoz, mire őfelsége meghatottan válaszolt, majd egyenként névszerint szólította fel az emelvényre a felavatandó Mária Terézia-lovagokat.

Minden egyesnek maga tüzte mellére a katonai díszjelvényt, hosszabban elbeszélgetett vele és kezet szorítva kívánt szerencsét. — Mikor Tischer Frigyes népfőlkelő főhadnagyot szólította a király, megható jelenet következett. A főhadnagy még mindig csak nagynehezen tud járnai s lassan közeledett az első lépcsőhöz; ezt látva a király, gyorsan lesietett hozzá, hogy megkímélje néhány lépcsőtől. Amidőn az utolsó lovag is fel volt avatva. József főherceg előlépett és harsány hangon elkiáltotta:

— **Mária Terézia-lovagok! Életünket és vérünket a császárért és királyéért! Életünket és vérünket a császárnéért és királynéért!**

A lovagok valamennyien ugyanezt kiáltották. Az avatás után a királyi pár az uralkodó család tagjaival és a Mária Terézia-rend lovagjaival kiment az erkélyre, jóideig társalgott velük s minden egyes embertől kézzorítással búcsuzott.

Augusztia főhercegnő gépkocsi balesete.

— *Saját tudósítónk telefonjelentése.*

Ma reggel nyilvánosságra jutott és nagy megdöbbenést okozott, hogy Augusztia királyi hercegnő és fiát, József Ferencet tegnap majdnem súlyos végződésű automobilbaleset érte. A bécsi-uti villamos teljes sebességgel neki-szaladt az udvari automobilnak, mely az erősen lejtős Kiscelli-utcából fordult ki a Bécsi-utra. Az összeütközés nyolcadfél órakor történt, amikor a királyi hercegnő és fia visszatértek Schmidt Miksa butorgvárosi remetehegy kastélyából, mely művészi, antik berendezésével ritka és érdekes látványosság. A remetehegy kastélynak mintegy nyolcvan szobáját és termét gyönyörű és értékös régiségek töltik meg és a rengeteg ritka holmi megismerésére rándult ki Augusztia és fia a kastélyba.

A főkapitányságot József királyi hercegnek a palotájából értesítették a balesetről, ahová viszont Schyarcz Jakab lakáj telefonozta meg, aki az összeütközés alkalmával szintén a gépkocsin volt. A rendőrség részéről Krecsányi Kálmán főkapitányhelyettes, Török Miklós rendőrtanácsos és dr. Rónai Sándor rendőrorvos ment ki több detektívvel a baleset színhelyére, ahol a következőket állapították meg:

Az összeütközés pontján, a Kiscelli-utca és Bécsi-ut sarkán régebben villamos megálló volt, amelyet a tavasszal megszüntettek. A megállót áthelyezték a közelben lévő Margitkórház tulsó felére, aminek az lett a következménye, hogy a villamos vezetők ezen a részen sem jobbra, sem balra nem láthatják az utat, mert a kórház kerítése meggátolja a kilátást.

A helyszíni szemle kilenc órakor ért véget s miután a rendőrség kiérkezésekor már a főhercegi család és a gépkocsi személyzete nem volt jelen, a bizottság a Várba vonult és Dölle udvari titkár jelenlétében kihallgatta Schwarz Jakab lakajt és Szabó Mihály soffőrt. Schwarz Jakab így mondotta el a balesetet Krecsányi főkapitány-helyettesnek:

— A gépkocsin a soffőr baloldali útem, amikor az autó a rendkívül lejtős Kiscelli-utca az ott lehetséges mérsékelt gyorsasággal haladt. Amikor a Bécsi-uthoz értünk, a soffőr erősen túlkölt. Amint a gépkocsi kifordult az utcából, mindjárt látta az oldalt érkező villamost és nyomban kiterjesztette oldalt a karját, ami annak a soffőrnél, hogy az autó kimegy a keresztező utra.

— A villamos azonban igen gyorsan robogott és nem volt elkerülhető az összeütközés. A soffőr az utolsó másodpercben jobboldalt kormányozta a gépet, mert máskülönbén derékszögben érte volna a villamos a gépkocsit és legázolta volna a bentülőket.

Szabó Mihály soffőr hasonlóképpen adta elő a balesetet. Vallomása így szól:

— Tudtam — mondotta —, hogy a Kiscelli-utcasarkáról áttették a villamos megállót és éppen ezért a lehető leglassabban eresztettem alá a gépemet, a lejtős Kiscelli-utca. A kórház kerítése miatt nem látni a villamost és így történt, hogy amikor kifordultam az utcából, már nem kerülhettem el az összeütközést. A villamos-sinek mindjárt a gyalogjáró mellett, vannak és az automobil balkerekei az ellenkező sávpáron voltak, mint ahonnan a villamos jött. Csak annyit tehettem, hogy jobbra kanyarodva, szembe fordítottam gépemmel s így nem derékon kaptam a kocsi, hanem a bal első kerekénél.

A rendőrség a szemtanak közül is többen kihallgatók. Valamennyien azt vallották, hogy

a villamos vezető nem láthatta az automobil s így nem hibás a baleset létrejöttében. Tóth Márton villamosvezetőt egész éjjel a rendőrségen tartották, ahonnan azonban ma reggel elbocsátották. Vallomása szerint kocsija az ott megengedett 12—13 kilométeres sebességgel haladt. A vizsgálat tovább folyik.

Furcsa házassági apróhirdetések.

„Közös háztartásra lépnek . . .“

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Ugy Magyarország, mint Ausztria napilapjaiban az utóbbi hónapokban a legsajátságosabb apróhirdetések jelennek meg. Ezek a kecsér kiesi hirdetmények tele vannak házassági, pénzes, szerelmi, a nélkül azonban, hogy a törvényes házasságkötés maradandó nyomait fel lehetne bennük fedezni. E kis hirdetések azt igazolják, hogy az emberek kezdenek az erkölcsatlenség visszataszító légkörébe jutni. Az immoralitást kezdik egészen természetes társadalmi tényezőnek itélni és egészen nyíltan hirdetik fel embertársaikat, hogy ebben az erkölcsatlenségek fellegében velük osztozkodjanak. Az apróhirdetésekből nyilván törvényes házasságon kívüli viszonylatról írnak, közös háztartásról beszélnek, amit tudvalevőleg a mai társadalmi rend erkölcsatlenségnek bélyegoz.

Magyarország egyik legelterjedtebb napilapjában, a *Pester Lloyd*-ban néhány nappal ezelőtt a következő apró hirdetés jelent meg:

Egy negyvenegy éves herceg dús-gazdag nővel házasságra lépne. A herceg kötelezi magát, hogy megfelelő anyagi ellenszolgáltatásért az esküvő után azonnal elválik.

Azt már természetesen nem tudhatjuk, hogy akadt-e ilyen vállalkozó szellemű dús-gazdag hölgy. Valószínűleg a herceg arra számított, hogy a háború alatt milliomossá vált egyszerű polgári családok mindenáron kőruhába szeretnék bejuttatni leányaikat és erre alkalmas volna a vele ilyen erkölcsatlenségen alapon kötendő házasság.

A *Pesti Hirlap* egyik legutóbbi száma közölte az alábbi apró hirdetést:

Százezer koronát fizetek annak a bárónak, vagy grófnak, aki oltárhoz vezet és kötelezi magát, hogy fél évig velem él. Fél év után ha elvalunk, megegyezés alapján újabb pénzüsszeget kaphat tőlem.

Nem derül ki, hogy ez a bőkezű hölgy miért akar grófnak, vagy báróhoz férjhez menni, vagy miért szükséges neki egyáltalán a házasságkötés? Valószínű, hogy számos szépség hibája lehet ennek a dús-gazdag dámának.

E hölgnél sokkal szerényebb az az aradi nyugdíjas állami tisztviselő, aki a napokban a következő apró hirdetést adta fel az Aradi Közlönynek:

Otvenöt éves nyugalmazott állami tisztviselő közös háztartásra lépne nyugdíjas tisztviselőnővel.

Ennek a hirdetésnek feltétlenül gazdasági okai vannak. A tisztviselőnek csekély a nyugdíja és azt szeretné, ha olyan nővel kerülne össze, aki szintén nyugdíjjal bír, mert a két kis nyugdíjból két személy együtt könnyebben megélhet, mint külön-külön. Ugyanis ha a nyugdíjas tisztviselő férjhez megy, akkor az állami tisztviselő szabályzata értelmében elveszíti nyugdíját, azt azonban a szabályok nem tiltják meg, hogy közös háztartásra lépjen. Ez

kétségtelenül egyik nagy hibája a nyugdíjszabályzatnak, mert egyenesen erkölcsatlenségre kényszeríti a nyugdíjas tisztviselőt, ha elhatározza, hogy a szívének kedves, valamely férfi társaságában akarja leélni élete hátralévő részét.

Egyik aradi lap mai számában is hasonló apróhirdetés jelent meg, amelynek szövege így szól:

Huszonnyolc éves jobb megjelenésű iparos hozzá illő nővel közös háztartásra lépne. Leveleket „háború után megesküszünk“ jellegű kérések.

Kétségtelen, hogy számos ajánlatot fog kapni a huszonnyolc éves jó megjelenésű iparos, de kérdés, vajjon a pályázók kielégítik-e az ő igényeit. Nem tartjuk ugyanis valószínűnek, hogy a jobb polgári családok nőtagjait a „háború után megesküszünk“ jelige a közös háztartás erkölcsatlenségre csábíthatná.

Betörő ál-nagybirtokos.

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Tegnap este, mint mai lapunkban jelentettük, nagy feltűnést keltett, hogy két csendőr a városban keresztül-kasul kísért egy elég jól öltözött fiatalembert, aki megkötözött kezekkel haladt a csendőrök előtt. Mindenki csodálkozva nézett a különös menet felé és nem tudták, hogy mi lehet az oka a megkötözött kezű fiatalember sötétítésének.

A csendőrök tegnap délután jöttek be Csanádapácáról egy ottani gazdálkodóval együtt, akinek házába pár nap előtt betörést követett el egyik alkalmazottja, aki aztán mindjárt el is tűnt a községből. A betörő három ezer koronát vitt magával s Aradra jött.

Tegnap a csanádapácai csendőrök a meglopott gazdálkodóval együtt bejöttek Aradra, hogy itt a betörőt kézrekerítsék. Első utjuk a korzón vezetett végig és a központi szálloda előtt sötétlva a gazdálkodó tolvaj alkalmazottját ismerte fel szokatlan előkelően kiöltözve. Alig ismert rá, úgy, hogy a tolvaj nagyon könnyen eltűnhetett volna onnan. A fiatalember azonban szórakozottan mendegélt a járőrök sorai között, míg a két csendőr hozzá nem lépett. Felkísérték mindjárt a rendőrségre, ahol hozzáfogtak vallatásához. A 3000 koronából már csak 318 koronája volt. A hiányzó pénz nagy részét elmulatta és kisebbik részén pedig bevásárolt. Felcsorította azokat a helyeket, ahol rövid pár napi Aradon tartózkodása óta megfordult. Ezután a csendőrök kíséretében végig felkeresték ezeket a helyeket. Mindössze négy napig tartózkodott Aradon és ez alatt minden éjjelt az egyik éjjeli mulatóhelyen töltötte, ahol az egyik leánykának négyszáz koronát ajándékozott. Mindenütt névjegyeket osztott ki, mely így néz ki:

Sajtos Ernő
nagybirtokos.

A csendőrök megállapították, hogy a betörőnek ez a valódi neve és hogy különben a 46. gyalogezred szakaszvezetője és hónapok óta keresik, mint katonaszökevényt.

A csendőrök még tegnap este befejezték vele Aradon a nyomozást, ma kivitték Csanádapácára, mert valószínű, hogy még több bűnterhel a lelkét, melyet két Sajtos a környéken követett el.

Olvassa naponta

Az „Aradi Közlöny“ apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny“-ben.

Visszatért a király Tisza István álláspontjához.

(Andrássy Gyula gróf nehézségei.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Egyik fővárosi estilap a következőket jelenti: Andrássy miniszterelnöksége, amint beavatott körökben beszél, nagy jelentőségű változást jelent a korona felfogásában. Ufelsege ugyanis azzal, hogy Andrássy Gyula grófot állítja a kormány élére, magáévá tette Tisza István gróf felfogását, aki már Esterházy gróf vállalkozása előtt, távozásakor is Andrássyt ajánlotta utódjául. A korona akkor még más megoldást keresett, most azonban elfogadja Tisza István gróf ajánlatát, amely a politikai közvélemény tulnyomó részének eredeti óhajlása volt.

Andrássy Gyula gróf Serényi Béla gróffal együtt holnap érkezik vissza Budapestre. Politikai körökben nem látják tisztázottnak sem az Andrássy-kormány helyzetét a parlamenti többséggel, sem a kormányt támogató pártokkal szemben.

Egy pártönkivüli politikus Andrássy vállalkozásának nehézségeit a következőkben sorolja fel: Ha Andrássy a választások nélkül keresi a megoldást, ez az ő számára sokkal nehezebb, mint bárki másnak. Bizonyos, hogy Andrássy személyisége sokkal szigorubb parlamenti kritikát fog kihívni a kormány ellen a munkapárt részéről, ami a képviselőházi vitákat a végletekig fogja kiszélesíteni. Sokkal nehezebb a helyzete Andrássynak mint Esterházynek volt, a Károlyi-párttal szemben is. Akár sikerül Andrássynak az új párt alakítás, akár nem, mindenesetre meg kell kísérelni az együttműködést a munkapárttal, mert a koncentráció gondolatát ő vetette fel és ő hirdette minden nemzeti erő összeműködésének szükségességét. Andrássyra nézve tehát erkölcsi lehetetlenség egy koncentráció meg nem kísérelése. Ezzel azonban ellentétben áll Vázsonyiék álláspontja, akik a többséggel való minden együttműködést kizártnak tartanak. Ha Andrássy új választással akar magának többséget szerezni, vele szemben a munkapárt a választási küzdelemben is hevesebben és erélyesebben lépne fel, mint bárki mással szemben. Nehéz az új választások elrendelése azért is, mert az új kerületeken való osztzkodással újra fokozottabb mértékben megismétlődne a főispánságok körüli harcok, amelyek könnyen a koncentráció egyetértésének megbontására vezetnének. Ezenkívül Andrássynak mint a 67-es irány egyik főképviselőjének gondosan kell vigyázni arra is, hogy az új parlamentben is megmaradjon a tulnyomó hatvanhetes többség, már pedig az új választásoknál az Apponyi-párt, de különösen a Károlyi párt annyira megerősödhetik, hogy ezt a nagy érdeket veszélyeztetheti. Ezenkívül főnehézségek még a kiegyezés és a választójog.

Beavatott helyről jelentik fővárosi tudósítónknak: Andrássy Gyula gróf jobban szeretne volna, ha Vázsonyi megmarad igazságügyminiszternek, mert a választójogi javaslatot maga szeretné elkészíteni. Ezen azonban már aligha lehet változtatni, mert Vázsonyi tárcacseréje befejezett dolog. Feltétlenül megbízható kiünön értesült helyről azt jelentik, hogy Andrássy kinevezésével egyidejűleg tényleg nem lesznek változások, de ezt köve-

tőleg rövid időn belül, még a képviselőház összeülése előtt lényeges személyi változások fognak végbemenni a kormányt támogató pártok körében.

Bécsből jelentik: A király ma délután kihallgatáson fogadta Andrássy Gyula grófot és hír szerint ezen a kihallgatáson megtörtént formailag is a döntés a miniszterelnöki szék betöltése dolgában.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Politikai körökben híre jár, hogy ufelsege Szent István napi itt tartózkodásakor több politikust fog kihallgatáson fogadni, hogy a pártok vezetőinek felfogásáról az új helyzetben tájékozódjék. Valószínű, hogy ez alkalommal a munkapárt részéről is többen fognak meghívást kapni.

Zichy János gróf és Andrássy Gyula gróf holnap reggel érkezik Budapestre. Andrássy előreláthatólag már mint designált miniszterelnök fog tárgyalni Zichy Jánossal, aki bizonyos körülmények között támogatni fogja Andrássy politikáját.

Egy fővárosi estilap a következő értesülést kapja Berlinből Andrássy Gyula gróf megbízatásáról: Berlin politikai köreiben egyáltalán nem volt titok, aminek Budapesten titokban kellett maradnia, hogy Esterházy megy és Andrássy jön. Amíg Magyarországon titkolták, addig Berlin tudtával, sőt ha használható ez az enyhe kifejezés, az Berlin legnagyobb meglepődésére történt. A német politikusok nyíltan hangoztatták, hogy az új kormányblokk nem Németországnak kedvére való. A hivatalos Németország rossz szemmel nézte a Károlyi csoport tevékenységét, amely külpolitikai tekintetben ma már Czernin gróf álláspontjához simult, de amely a németeknek ma is olyan gyűlölet, mint amilyenek három évvel ezelőtt látták.

Egy másik fővárosi estilap a válsággal kapcsolatosan ezeket írja: Esterházy betegsége, a miniszterelnökhöz közelálló körök szerint, nem is annyira fáradtság és kimerültség, mint inkább unottság. A miniszterelnök megunta azt a sok küzdelmet és türekedést, amelyet a kormányt támogató pártokkal kellett folytatnia. Kifelé változatlan erélyvel harcolt volna akár meddig, de mindenesetre addig, amíg a kitűzött célt, az általános választójogot megvalósítja. A többséggel szemben, a nyílt harcot szivesen folytatta volna Esterházy azokkal, akik nyíltan és szemben támadnak, állta volna a küzdelmet végletekig, de azt, hogy minden lépéséről és minden tettéről mások háttávozzanak és minden szándékának gáncsot vessenek, nem bírta el.

Egyébként nem sok örömet íósol az Andrássy-kormány horoszkópja. Andrássy nem igen számít arra, hogy a jelenlegi többséggel sikerül megegyezni. A munkapárt szemében Andrássy vörös posztó és bizonyos, hogy annak soraiból senki sem tud felszivni. A mostani parlamentben tehát aligha boldogulhat Andrássy Gyula gróf. A háború alatt választatni ő maga sem akar. Ha pedig ő azt el is határozná, kérdés, hogy az udvar és a legfelsőbb katonai körök milyen szemmel néznék az ilyen vállalkozást.

Radikálisan rendezik a cipőkérdést.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A cipőközpont és az érdekelt borszakmák között kiélesedett harc folyik a körül, hogy a cipőközpont hivatott-e a borszakmában levő anarchisztikus állapotokat megszüntetni. A cipőközpont legújában arra határozta el magát, hogy hatáskörét kiterjeszti a bőrelosztásra is és szabályozza azonkívül mind a rendelt cipők, mind pedig a javítás árát is. Ilyen értelemben rövid idő alatt három beadványt intézett a kereskedelemügyi miniszterhez s emiatt a cipészek és a kereskedők egyrésze éles támadást intézett a cipőközpont ellen. Legutóbb a kereskedelemügyi miniszterhez intézett beadványokban a cipőközpontot különféle visszaélésekkel vádolták meg. Ebben az ügyben a minap értekezletet tartottak a kereskedelemügyi miniszteriumban Emmich miniszteri tanácsos ügyosztályán és itt sikerült az éles ellentéteket, legalább látszólag, elsimítani.

A cipészek és az elégedetlen kereskedők ezek után is folytatják a harcot a cipőközpont ellen. A kereskedők különösen azt szeretnék keresztülvinni, ha a kereskedelemügyi miniszterium a cipőkészletekre vonatkozó statisztikai felvételek elrendelését visszavonná, ami a gyakorlatban lehetővé tenné a még meglevő csekély árukészletek eidugdosását. A cipészek különösen a cipőjegyek behozatalának tervét helytelenítik, amit legfőbb érvül hoznak fel a Cipőközpont ellen. A kereskedelemügyi miniszteriumban Lers Vilmos báró államtitkár azzal akar véget vetni a cipőipar és kereskedelem terén dúló áldatlan állapotokon, hogy legközelebb ankétot hív egybe, melyen napirendre tűzik az összes függő kérdéseket és ugyancsak itt döntenek a cipőjegyek dolgában is. László Pál nyugalmazott miniszteri tanácsos, a Cipőközpont elnöke, a vitás kérdésekről a következőket mondotta:

— A Cipőközpont álláspontja az, hogy végül radikálisan rendet kell teremteni a cipőiparban és kereskedelemben. Erre a szerepre vállalkoztunk és ezt keresztül is fogjuk vinni, szemben minden támadással és lekicsinyléssel. Hogy nem hletéktelenül avatkozunk a dolgokba, arra legjobb bizonyítékul szolgálnak a mal züllött állapotok, melyek végeredményben a közönség kárára vannak. Befolyást akarunk gyakorolni a jövőben a bőrelosztásra, a rendelt áruk és a javítások áraira.

A cipőjegy terve a Cipőközpontból indult ki és a kivitel részleteiben különböző vélemények vannak. Szerintem legcélszerűbb volna, ha mi a cipőkészleteket egyenesen a városoknak utalnánk ki és az elosztást ezek végeznék. Az a részletterv is felmerült, hogy minden luxus-cipő vételénél kötelezni kell a vevőt, hogy egy pár ócska cipőt szolgáltatasson be cserékeppen. Egyébként azt akarjuk, hogy egy-egy vevő egy pár cipőnél többet egy évben ne vásárolhasson. Megjegyzem, hogy Németországban az állapotok még sokkal rosszabbak, mint nálunk, külföldi cipőbehozatalunk csaknem teljesen megszűnt. Ami cipő érkezik Ausztriából és különösen Csehországból, abban sincs köszönet. Kívánatos lenne, ha a tervezett tanácskozást a kereskedelemügyi miniszteriumban mihamarabb megtartanák, hogy kibővített hatáskörrel hozzáfoghatnánk a viszonyok megjavításához.

Az „ARADI KÖZLÖNY”-nek nemcsak a üzleményei, hanem a hirdetési is érdekesek.

Andrássy hosszú kézzel dolgozott.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

A hirtelen bekövetkezett politikai válság dolgában befejezett tény ma még csak annyi, hogy Esterházy Móric gróf távozik a kormány éléről. Minden valószínűség a mellett szól, hogy utóda Andrássy Gyula gróf lesz és már azokról a részletekről is megállapodtak, amelyek Andrássy vállalkozásával vele járnak; azonban Andrássy megbízása ebben a percben még nem bizonyos annyira, amennyire kétségtelen az, hogy Esterházy gróf elhagyja helyét.

A kormány sajtóapparátusa, mely a cenzura engedelmeivel legutóbb főképpen abban jeleskedett, hogy özönével cáfoljon olyan tényeket, amelyek hiszonnégy óra múlva már a nyilvánosság számára is megérttek, ezuttal a tulkiabálás művészetével a helyzetnek a nyilvánvalóan hamis beállítását akarta elfogadtatni, hogy a változásnak tisztán a miniszterelnök megrendült egészségi állapota az oka. E szerint Esterházy gróf vagy szabadságra megy és akkor Apponyi Albert gróf helyettesíti, vagy ha valamennyi kormányt támogató politikus buzgó rábeszélése ellenére is elhagyja helyét, akkor következék bárki utána, program és személyek dolgában marad minden a régiben. Ezt a beállítást könnyű megtámadni azon a pontján, hogy, ha Esterházy gróf csak kimerült volna, akkor a végleges távozás gondolatát föl se veti, és ha mégis, — akkor deferált volna annak a nagy, marasztaló bizalomnak, amelyet iránta a pártok — kiéle mutatnak. A valóság az, hogy egyrészt Esterházy gróf elkedvetlenedett, mert a maga számára sokkal simább pályát remélt, mint a milyent társai és hívei a számára készítettek, másrészt, hogy *Andrássy Gyula gróf most már alkalmasnak találta a talajt a maga számára, úgy amint azt Esterházy előkészítette.*

A válságot tehát csak kisebb részben indította meg a miniszterelnök kiáradása, elkedvetlenedése és vállalkozásának kudarca: az elsőbrendű ok Andrássy Gyula grófnak váratlan előtérbe lépése. Andrássy Gasteinből, ahol nyaralt, maga nyilvánította azt az óhaját, hogy a magyar belsőpolitika kérdéseiről előterjesztést óhajt tenni a királynak. Miután erre alkalmat adtak neki.

Andrássy előterjesztését kimerítő, memorandumba foglalva juttatta el az uralkodóhoz.

Ebben a többi között — mint politikai körökben mondják — rámutat arra, hogy a parlamenti helyzet két hónappal a kormány kinevezése után és néhány héttel a képviselőház ülészése előtt változatlan s mi sem biztat azzal, hogy a kormány vállalkozása sikerrel járjon. A közvélemény előtt mindezért az alkotmánypárt viseli a felelősséget és az esetleges kudarcnak az ódiumát. A memorandum kifejti, hogy Esterházy gróf programja azonos Andrássy Gyuláéval, ez az ő programja, amelynek érdekében a Tisza-kormánynak buknia kellett. Ilyen körülmények között természetesen kell találni az alkotmánypártnak azt a kívánságát, hogy a párt vezére álljon az ügyek vezetésének az élén. Kifejti Andrássy, hogy a helyzetet nagyon nehéznek és válságosnak látja, nem becsüli le az akadályokat, melyekkel meg kell küzdenie de áll elébe a reá háruló kötelességnek és megkísérli, hogy megvalósítsa régi programját

a pártoknak a háboruban való koncentrálását. Ezért tárgyalásokat fog kezdeni a munkapárttal

zöknek a közreműködését, akiknek a munkapárt tagjaira befolyásuk van. Ha Tisza István gróf mégis megkísértené ezt a kísérletet, akkor Andrássy azon lesz, hogy önálló többségi pártot alakítson. Csak ha ez a törekvése is kudarcot vall, akkor foglalkozik a házfelosztás gondolatával.

Ha a memorandumnak itt vizsgált tartalma hűségesen fejezi ki Andrássy Gyula gróf elhatározásának okait és az ő terveit akkor szemmel látható, hogy Andrássy, mint mondani szokás, hosszú kézzel dolgozott. Maga előtt küldte példának a vállalkozásra kész Esterházy Móric grófit, hogy a politika elvadult bozótjával némi irtást végezzen és a maga szimpatikus személyében vezesse le a munkapárt első felláborodását, mely hasonlíthatatlanul erőteljesebben tör ki, ha Tisza után mindjárt Andrássy következett volna. Ma már Esterházyt van ennek a munkának a gorombább felén és megkísérlelheti Andrássy, hogy a maga személyében előlépjön.

Mint mondtuk, Budapesten még nem tartják befejezett ténynek Andrássy Gyula gróf kinevezését. Erről módunkban van egy nyilatkozattételre éppen ebből az alkalomból kiválóan hivatott politikusnak a következő kijelentését közölni:

— Azért nem bízom az Andrássy megbízásáról szóló hírek valóságában, mert nem hiszem, hogy Bécsben a parlament harcot keressenek. Andrássy jövelele pedig az ő szándéka ellenére is, azt jelentené. A parlamenti béke vele nem érhető el.

de a kabinet békéje is megmozoghat.

A parlamentben éppen ő az, aki munkapárti támogatásra nem számíthat, már pedig a munkapárt nélkül csak egy lehetőség van: a házfelosztás. És ebbe nem mennek bele mindaddig, amíg egyetlen olyan ember is van, aki új választások nélkül is rendet csinálhat. Ilyen emberek pedig vannak még. Új választást azért sem csinálhatnának Andrássyval, mert ez a koalíciós gyűlölködő időket támasztaná életre ami a mai időkben katasztrófális zavarokat idézhetne elő. Egyébként azt mondják, Andrássy külpolitikája ellen is vannak kifogások. Ezek után én mindig kételkedéssel fogadom az ő megbízásának híreit.

Ebben a nyilatkozatban hivatkozás történik a kabinet belső békéjére is. Esterházyval együtt lemond az egész kormány, azonban Andrássy, mint értesülünk, ha megbízást kap, egyelőre nagy egészében együtt tartaná a kabinetet. Híre jár azonban, hogy Pallavicini György örgróf nem maradna meg államtitkárnak az apósa mellett és vagy ő, vagy Hadik János gróf lenne a belügyminiszter, míg Ugron Gábor a tárcanélküli erdélyi miniszterséget venné át. A belső béke dolga pedig úgy áll, hogy Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter, aki leginkább rajta volt, hogy Esterházy grófit megartsa a kormány élén, nem szívesen látja Andrássy jövetelét, amely egyúttal az ő befolyásának a csökkenését is jelenti. Az egyesült függetlenségi párt a maga mellőzését látja abban, hogy eleve elutasították azt a gondolatot, hogy Esterházy szabadságra menjen és Apponyi Albert gróf helyettesítse. A blokk pedig nagy egészében koránt sincs Andrássyhoz olyan bizalommal, amilyennel van Esterházy grófhoz. Andrássynak még előbb külön hitvallást kell tennie a választói jognak olyan kiter-

mány magát kötelezte, ez pedig, valamint Vázsonyinak. Bajthyány Tivadar grófnak és Károlyi Mihály grófnak a munkapárttal való együttműködés ellen való averziója eleve megkísérli minden koncentrációs kísérletet.

Horváth Nusi

20 ezer korona garderobjja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tegnapelőtt este érkezett Nagyváradra a debreceniek primadonnája Horváth Nusi, akinek édesanyja társaságában egyik útem rokonaihoz meglátogatni 20 ezer korona értékű garderobjját, a legegészségszerűbb és legsuhogóbb szelyemholmikát két bőröndbe csukva a vasuti állomás ruhatárában helyezte el.

Először megvacsoráznak a vasuti étteremben, azután a városban néztek szíjjel, majd a Gerliczy-utcán lakó rokonaiknál szálltak meg. Tegnap reggel az első gondjuk az volt, hogy az értékes garderobot kiváltsák. A primadonna édesanyja kimenne az állomásra, azonban csak itt vette észre, hogy a ruhatári jegy nincs sehol. Hazament leányához, de az sem tudott róla. Kimentek ismét a ruhatárba s itt megdöbbenve tapasztalták, hogy a két hatalmas bőrönd nincs meg. Mint a ruhatárosnő kifejtette, már tegnap hajnalban kiváltotta egy vöröshajú úri ember.

A primadonna a rendőrségre hajtattott a krol a panaszfelvételi irodában jegyzőkönyvet készítettek fel a bőröndök eltűnéséről.

Egy detektív első sorban a vasuti ruhatárosnőt kérdezte ki alaposan a vörösbajuszu szelbámos kimérésére nézve. Rövid kutatás után meg is találta az állomás környékén. A vörösbajuszu, névszerint Papp István 60 éves foglalkozás nélküli egyén az első szóra beismerte, hogy ő váltotta ki a bőröndöket. Két cigányzenész biza meg ő, s 20 fillér borralalót kapott.

A detektív azonnal magával vitte Papp Istvánt s bejárta vele az összes kávéházakat és vendéglőket. A Lloydban Papp felismerte az éjszaki kliensét Zámbo Ádám és Horváth György zenészek személyében. A két muzsikust először huzódzott s tudni sem akart a dologról, de később, mikor a detektív házkutatásra indult velük, beismerték, hogy a csomagok a lakásukon vannak. A detektív meg is találta mindkét hatalmas bőröndöt a Zámbo Ádám lakásán. Nem hiányzott a garderojból egy szál ruha sem.

Az öreg Zámbo a kapitányságon azután szép sorjában elmesélte, hogy éjjel 12 órakor a Lloydból a vasuti restauráció felé igyekezett vacsorázni. A Sas előtt megakadt a szeme egy cédulán. Felvette és zsebrevágta. Az állomásnál találkozott Horváth Györggyel. Mutatta neki, mivel hogy ő nem tud olvasni. Horváth kibetűzte: „2 darab poágyász.“ Na, azt kiváltjuk — mondta az öreg Zámbo. De mivel félték, hogy majd rájuk ismernek, az ott ácsorgó Papp Istvánt bízták meg, többi aztán ismeretes.

Horváth Nusi boldogan vette át a rendőrkapitányságon végleg elveszettnek hitt garderobját s örömeiben egy ropogós 100 koronást adott Jánossy tb. főkapitány kezébe, hogy jutalmazza meg az ügyes nyomozókat.

TANÜGY.

(—) Tankönyvek az összes helybeli és megyei tanintézetek részére kaphatók *Oláh Sándor*

Tandiját követel a kormány az erdélyi menekültekért.

(Érthetetlen leirat az aradi tanácshoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az emberek gyorsan felejtenek. Mi még emlékszünk azokra a hangos sirásokra, amelyek betöltötték az egész országot, amikor az oláh invázió földönfutóvá tette Erdély népét. Mi még emlékszünk arra, hogy a kormánytól kezdve lefelé a legutolsó emberig mindenki fogadalmat tett, hogy a vérevel és a vagyonával váltja meg az erdélyiek szenvedéseit és egre emelt kezekkel esküdünk, hogy Erdély boldogabb, szebb, virágzóbb és gazdagabb lesz, mint valaha volt. Elmult a veszedelem és megváltoztak a gondolatok, az érzelmek. A kormány legalább is ma már nem azzal a fájdalom rezignációval tekinti az erdélyiek sorsát, mint ahogy azt akkor látta jónak, amikor még az ellenzék keserű kenyerét ette, amikor az ellenzékenült erdélyi képviselők kisajátították az oláh inváziót és a Tisza kormány megbuktatására akarták kiaknázni.

Ma már Erdély sorsa egy egyszerű közönséges fiskális kérdés, és ez a réde, rut álláspont törekszik érvényesülni úgy a nagy, mint a kis kérdésekben. A ridegség sohasem volt jó tanácsadó, pláne akkor, ha még érthetetlen, bürokratikus ostobaságokkal is párosult.

Milyen bizalommal tekinthetünk az erdélyi mentési akció arányai elé, ha azt látjuk, hogy a kultuszminiszterium például dörgedelmes leiratot intéz Arad város tanácsához és azt követeli tőle, hogy azokért az Erdélyből Aradra menekült gyermekekért, akik a számkivetés keserű napjaiban az aradi iskolákba jártak, most fizesse meg az ugynevezett fejpénzt nyolc, illetve tizenkét koronát minden tanuló után, mert különben az állami segélyekből fogja levonni. Mikor az oláh veszedelem volt a nyakunkon és az erdélyi iskolák kénytelenek voltak vándorbotot a kezükbe venni, akkor a kultuszminiszteriumból szép frázisokat küldtek Aradra és megmagyarázták a tanácsnak, hogy milyen tagra kell kitárnia a szívét és a keblét, hogy befogadhassa „erdélyi véreinket”. Akkor „véreink” voltak ezek a szerencsétlen gyermekek, akkor úgy éreztük, hogy a mi szívünket érte az oláh orgyiikos töre, de ma már az egész világtörténelmi katasztrófa egyszerű fiskális kérdés, amely a legkomikusabban bonyolódik.

Ugyanaz a kultuszminiszterium, amely eltiltotta a tandíjszedést az ideműnkült gyermekek után, ma keserű szemrehányást tesz az aradi tanácsnak, felelősségre vonja és azzal fenyegetődik, hogy a tanács tagjaival fizetteti meg a díjakat, mert annak idején elfelejtette kipushatolni és megállapítani, hogy azok a gyermekek, akiket a város felvett az iskolába, vagyos vagy szegény szülők gyermekei-e és most azt állapítja meg a közoktatási kormány, hogy a tanács eme hanyagsága következtében az állam megkárosodik.

Fonák a helyzet és kevés reménnyel biztató, ha a kormányok néhány hónap alatt ennyire feledékenyekké válnak és egyik rendeletükkel feldöntik a másikat. De a legfurább az a kívánság, hogy az égő és minden oldalán lángoló Erdélyben a tanácsnak vagyontalansági kutatásokat kellett volna végeznie, amikor kormányparancsra kellett a hatóságoknak otthagyniok székhelyeiket. Amikor milliárdra rugó vagyonok pusztultak el, amikor az oláh katonák tipródtak Erdély legszentebb földjén, akkor Aradváros tanácsának minden egyes gyer-

mek szüleinek szegénységi bizonyítványát kellett volna elkérnie attól a községtől, ahol legfeljebb öreg asszonyok és csecsemők voltak otthon. Mindenesetre jellemző tünet s mintegy tákre annak a gondolatnak, amely Erdély rekonstrukciójával a kormányzó hatalmat vezeti.

Arany és ezüst rejtett utjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Két ember alig is tudja elképzelni azt, hogy mi minden csalafintaságra tanít meg bennünket a háború.

A boldog béke napjaiban melyik fogfájós embernek jutott volna eszébe az, hogy levegye a gyűrűjét, órájáról ragyogó arany láncát, asztal fiókjának jól eldugott sarkából kegyelettel rejtgetett arany pénzét, hogy a szájába arany hidat csináljon belőle neki a fogorvos, hogy arany burkot rakasson belőle a legharapósabb fogára. A háború kellett ahhoz, hogy ezért a nagyon prózai, de mindenesetre elsőrendű szükségletért hozzányúljunk a kegyelettel érzött emléktárgyainkhoz. A háború kellett hozzá, amelynek legelső napjaiban elűnt az arany, s amely kárlehetetlen barbársággal hajította az embereket az üzletek után. Hogy mi az arany, azt rögtön megtudjuk állapítani, ha megyünk egy fogorvoshoz és fogaztatunk szándékához egy-egy aranyfogulatot és aranyhidat kell csináltatnunk. Hacsak a legolcsóbb fogorvoshoz megyünk is el a munkáért minimum 300—400 koronát kér el, akkor ha aranyat ő ad és fele annyért is vállalja a munkát, ha az aranyat mi visszük el neki. Megjegyezzük, hogy két darab 20 koronás arany anyaga fedezi az aranyszükségletet. Hogy titokban mennyi ékszer és pénz olvadt át így fogakká, azt csak a fogorvosi rendelők tudnak megmondani.

Nem kevésbé érdekes az a hajszá, ami az utóbbi időkben az ezüst forintok után megindult. Az ezüst forint, mely 900 ezredrész finomságú ezüsthől van verve, oly keresett cikk ma, mint hogy nagyot mondjunk a zsir. Oly felárral adják és veszik, hogy az valósággal meglepő. És az ezüst forintok amikor összegyűltek egy-egy helyen, szépen elvándorolnak az ezüstneműek ötvöséhez, hogy öntsenek belőlük — hisz ma nagy ebben a szükség, ezen fordul meg a világ — ezüst evőeszközöket, vagy dísz tárgyakat. Az emberi raffineriának ezek a kiválasztottjai nem törődnek azzal, hogy az állam pénzének e jogtalan felhasználásával rontják valutánkat, mert ez a kerülőút nekik pár százaléknyi megtakarítást jelent.

Az Aradi Közlöny tudósítójának alkalma volt a kérdésben egyik előkelő aradi ékszerésszel beszélgetést folytatni.

— Ezt az ezüstforintot hajhászlatot — szólt a megkérdezett üzletember — már hónapok óta szomorúan tapasztaljuk, pedig igazán semmi ok sem kényszerítheti rá az embereket és sok értelme sincs. Ok nincs rá, mert ezüst van bőven, talán a békében sem volt több ezüst arunk, mint ma, s értelme sincs sok, mert az ezüst forintok beolvasztásával alig pár százalék megtakarítást ér el a vevő. Eltekintve ettől, nem szabad a pénzt ily célra kivonni a forgalomból s alig is hinném, hogy volna ötvös műhely, amely a pénzt beolvasztásra elfogadja.

Eddig a nyilatkozat, amely adós maradt azzal, hogy a nyereszkesedésnek ezt az útját választó gazdagok vannak olyan élelmesek is, hogy maguk olvasztják össze az ezüst pénzt s aztán mint ezüst tömböt adják át az ötvösnek aki ezt az ezüstöt már aztán nem hogy nem utasítja vissza, hanem egyenesen követeli megrendelőitől, ha azok azt akarják, hogy ezüst árut kapjanak.

Ne csodálkozzunk tehát azon, ha így elűnnek az ezüst pénzek a forgalomból, hogy büntetlenül használják ki a tág lelkiismeretű emberek a háború szülte helyzeteket és nődolnak a kincsgyűjtésnek akkor, amikor milliók küzdenek a mindemapi betevő falatért.

Nem kell az entente-nak a pápa békeje.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Rotterdam. Az angolországi katolikusok organuma a The Tablet az írja, hogy a szövetségesek véleménye a tartós békéről az, hogy katonailag meg kell verni a központi hatalmakat és a szövetségesek meg vannak győződve biztos győzelmükről.

Genf. A párisi sajtó azt írja a pápa béke javaslatáról, hogy az entente azt nem fogadhatja el, még tárgyalások alapjául sem.

Bécs. A pápai futár ma adta át a pápa javaslatát Károly királynak.

Genf. A Petit Parisien teljes szövegeben közli a pápa békefelhívását és a hozzáfűzött kommentárban a következőket mondja:

— A pápa jegyzéke egy lépéssel sem hozott bennünket közelebb a békéhez.

Bern. Svájci lapjelentések szerint Poincaré olaszországi utazása összefüggésben van a pápa békeakciójával. Sokan emlékeztetnek az elnöknek a klerikálisokkal és különösen Barrés-vel való barátságára.

Stockholm. A Socialdemokraten-ben Branting, az ismert szocialistavezér azt írja a pápa békejavaslatáról, hogy általánosságban elfogadja az orosz békeformulát, de feltűnően Ausztria-Magyarországnak a pártjára áll. Erzberger, a birodalmi gyűlés békerezolúciója előtt egyenesen Rómából jött.

Stockholm. Oroszországban a pápa békejegyzéke nagy meglepetést keltett. Az orosz szocialisták meg vannak elégedve a jegyzék demokratikus elveivel.

SPORT.

+ **A Kispesti AC. és a Budapesti SE. együttes szereplése.** Várakozással tekint Arad város sportközönsége a vasárnap és hétfőn lejároló football mérkőzések elé. A nagy anyagi áldozatok árán lekötött csapatokat jól ismeri hírből az aradi publikum és most alkalma lesz arról bizonyosságot is szerezni. Aradon mindkét csapat a legjobb összeállításban fog szerepelni és úgy az AMTE., mint az ATE. csapatainak ugyancsak igyekezni kell, hogy nevékhöz méltóan állják meg helyüket a mérkőzések alatt. A nagyarányú mérkőzések az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepén az AMTE. rendezésében folynak le és előreláthatólag a közönség elhelyezésében nem lesz semmi lemmakadás. A program különben a következő: Vasárnap d. u. fél 5 órakor: Kispesti AC.—AMTE., ezt követőleg 6 órakor BSE.—ATE., majd másnap, hétfőn d. u. fél 4 órakor Kispesti AC.—ATE., utána 5 órai kezdettel BSE.—AMTE. fognak játszani. Mind a négy mérkőzést fővárosi bíróság fogja vezetni, mely garancia arra, hogy sima lefolyású lesz.

HIREK.

Kisraffikosok panasza.

Sajtó tudósítók telefonleletése.

A magyar dohánykísárosok országos egyezménye most felterjesztést intézett a pénzügyi kormányhoz. A memorandum utal arra a szomorú helyzetre, amelyben a dohánykísárosok vannak. Kifejtik, hogy a heti dohánymennyiség, amelyet kapnak, legjobb esetben hétszáz korona értékű, de van olyan kisraffikos is, aki csak heti 180 korona értékű árut kap. Ha a maximális hétszáz korona értékű áru után való hasznót számítják, akkor az heti 68 korona, vagyis egy hónapra 252 korona. Ebből kell élniök családotól a kisraffikosoknak, akik közül a legtöbb jobb napokat látott özvegyasszony, főleg nagyobb állású tisztviselők özvegye és árva.

— Nyomorognunk kell tehát — mondják a kisraffikosok — és küzdenünk a falat száraz kenyérért. És hogy még ezt a falat kenyeret se költessük el kenyek nélkül, arról bőven gondoskodnak. Köztudomásu, hogy mi szenvedünk a közönség zaklatásaitól.

Ezután rámutatnak arra, hogy 1858-ban, amikor a dohányárúkat állami egységesítésre életbeléptet, a jutalék tíz százalék volt, a dohányárúkat pedig az uralom elismeréséül évenként egy aranyat fizettek. A jutalék ma is, mikor számszerűen meghatározható, mennyivel drágább a megélhetés, tíz százalék és ebből is többször címén vissza kell fizetniök egy százalékot. Teljesen méltányosnak tartják tehát azt a kérésüket, hogy ezt a többszert engedjék el, a jutalékot pedig emeljék fel tizenegy százalékra. Szerintük a kisraffikosok helyzetén csak úgy lehet segíteni, ha megszűnik a dohányárúkat detail árusítása, épp úgy, mint Bécsben, ahol a nagyárúsnak nincs joga arra, hogy kicsinyben árusítson. A dohányárúkat egyik okát abban is látják, hogy a társaskörök, egyesületek, gyárak stb. ma is hetenként nagyobb mennyiségű dohányt kapnak, hogy azt tagjaik, illetve alkalmazottaik között szétosszák. Kérlik, hogy a dohányárúkat az emittettek részére való kiszolgáltatását szüntessék be.

Az Aradi Közlöny legközelebbi száma az ünnep miatt szerdán reggel jelenik meg.

— Zimmermann Károly dr. kitüntetés. A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy a király Zimmermann Károly dr.-nak, az aradi központi igazgató főorvosának a Ferencz József rend lovagkeresztjét adományozta. Zimmermann dr. a háború folyamán rendkívüli munkásságot fejtett ki a sebészi beavatkozásra szoruló katonák körül. Erdemeit most szép kitüntetéssel jutalmazza a királyi elismerés.

— A kaposvári katonai kórházparancsnok kitüntetés. A kaposvári katonai kórház parancsnokát, Tausz Henrik dr. törzsorvost újabb kitüntetés érte. A király Tausz törzsorvosnak a tészerlaki kiütéses tifuszjárvány elfojtása körül kifejtett kitünő szolgálatait legfelső dícsérő elismerését fejezte ki. A törzsorvost eme újabb kitüntetés alkalmából sokan keresték fel és melegen üdvözölték.

— Magyar technikusok katonai rangja. A király, amint a hivatalos lap mai száma jelenti, a háború tartamára dr. Tolnay Lajosnak, az államvasutak volt elnök-igazgatójának a népfőkelő vezérőrnagy-mérnök, Tolnay Kornél államtitkár, államvasuti elnök-igazgatónak, Horváth Károly miniszteri tanácsos, vasuti és hajózási főfelügyelőnek, dr. Kürschák József megyeyetemi rektor, Kóvesi Antal selmecbányai erdészeti főiskolai rektor, Kajinger Mihály udvari tanácsosnak, a Mérnök és Épi-

tész-Egylet elnökének a népfőkelő ezredes-mérnök, dr. Zielinski Szilárd és dr. Zemplén Géza megyeyetemi nyilvános rendes tanároknak pedig a népfőkelő alezredes-mérnök címet és jellegzetes díjmentesen adományozta.

— Ellenséges repülő Klagenfurt felett. Bécsből jelentik: Klagenfurt felett az elmúlt napokban egy ellenséges repülő jelent meg, aki azonban igen nagy magasságban tartzkodott és néhány kör leírása után eltűnt.

— Halál a tábori oltárnál. Egy a táborból érkezett levélnek a részlete a következő sorok: Nagyban készülődik népfőkelő zászlóaljunk, hogy az offenzívában — amely rövidesen, úgy gondoljuk, teljes erejében hozzánk is el fog jutni — éppen úgy, mint eddig, derekasan és becsülettel kivegye részét ezután is. Egy különítmény, melynek parancsnokául Páll Lajos tényleges főhadnagy volt beosztva, több tiszttel egyetemben tábori miséhez gyülekezett, midőn az orosz tűzcség megkezdte a szokásos napi löszermennyiségét leadni. Sajnos, ezuttal ránk nézve igen szomorú eredménnyel, mert egy srappell, mely közvetlenül a vonal mögötti, fenyőből összeállított kápolnán jött keresztül, elsöpörve az egész oltárt, Páll főhadnagy mellett, majd a vele egy vonalban lévő Heinrich Rezső hadnagy fején ment keresztül. Midőn a földre esapódva explodált, még Nagy László hadnagyot a fején sebezte meg. Így lett váratlanul két tiszti halottunk és egy súlyosan sebesült tisztünk.

Páll főhadnagy mindnyájunk által szeretett és becsült feljebbvaló volt. 22 hónapja volt egyfolytában kint a harcúterem a zászlóaljnál. Végigment az olasz fronton. Volhyniában és az egész román visszavonulást és előrenyomulást végigcsinálta. Számtalan ütközetben vett részt és mindenkor ő járt elől a jó példával és lelkesedéssel. Két signum laudis és a 3. oszt. katonai érdemkeresztje volt meg, — de mindez immár a múlté és szeretve tisztelt jobaratunk és bajtársunk halott. Könnyező állunk holtteste mellett és nem tudjuk, nem akarjuk elhinni, hogy az, aki még tegnap derült jó kedélyével itt volt közöttünk, ifjú 22 évével nem nyitja föl többé szemét és könnyező bajtársait nem hangolja fel többé derűs jókedélyével.

Heinrich Rezső hadnagy, a 29. népfőkelő gyalogezredtől csak egy nappal ezelőtt jött a tizenkilencesekhez és még meg se barátkozhattunk vele s máris a hősi halottak kiemérhetetlen sorát gyarapítja.

— Nikita a háború végéről. Genéből jelentik: Nikita csínét jó börtökötést csinálhatott, mert jókedvű a derék öreg kecskepásztor. Érdekes, hogy vannak még újságírók, akik szóba állanak a szökött királyi és megírják a „kinyilatkoztatásait”. Ugyiátszik az entente sajtó belekapaszkodik már a szalmaszába is. Az alkohol nem lehet drága Franciaországban, mert Nikita azt mondta az őt meginterjúvoló újságírónak, hogy ő most már jókedvű, mert már optimista.

— November előtt vége lesz a háborúnak — vágta ki a slágert a hálósipkás exkirály. Sajnos, nincsenek értesüléseink arról, hogy Nikita melyik börtön játszik, de hát az értesülések alaposágát nem lehet ellenőrizni.

— A szappangyáros csekkje. Budapestről jelentik: Reiner Márk kispesti szappangyáros följelentést tett a rendőrségen, hogy mielőtt Hévízre nyaralni ment, két csekk felvételét Reich Lőrinc nevű cégvezetőjére bízta. Az egyik csekknek a száma 0.129, a másiké 0.130 volt. Mikor Reiner hazajött, értesült róla, hogy csak az egyik csekket fizették ki, a másik amely 7000 koronáról szólt, eltűnt. Kérdőre vonta a cégvezetőt, aki zavarba jött és apórára hivatkozott. De az após kijelentette, hogy nem emlékszik rá, hogy a csekket ő váltotta volna be. A rendőrségen Héczey dr. rendőrfogalmazó vezeti a nyomozást a csekk eltűnése ügyében.

— Nyugalomba vonuló igazgató. Simon Karolin, a városi polgári leányiskola igazgató-nője harmincöt éve áll a magyar pedagógia szolgálatában. Generációk kerültek ki az ő kitünően vezetett intézetéből, amelynek nivóját minden illetékes tényező a legnagyobb dícsérettel ismerte el. Az igazgatónő már hosszabb idő óta gyengélkedik és egészségi állapota is arra készítette, hogy a kultuszminisztertől nyugdíjaztatását kérje. A miniszter teljesítette a kérelmet és Simon Karolin szeptember elsejével megváltik áldásos tevékenységének színhelyétől. Varjassy Lajos polgármester, mint az iskola-szék elnöke, legközelebb pályázatot hirdet az igazgatónői állásra.

— A mozijog értékesítése. Arad város tanácsa ma Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a mozijog értékesítésének kérdésével. Mint ismeretes, a város törvényhatósági bizottsága elvi határozatot hozott és kimondotta, hogy hajlandó a jogot bérbeadni és ha a bérlet óhajtja, akkor a mozijog a kulturpalota nagytermében ad helyet. A bérleti szerződés feltételeinek megállapításával a tanácsot bizta meg. A tanácsmai ülésen Kovács Vince kulturatanácsnok bemutatta ezt a kögyülési határozatot, javaslatára egy bizottságot küldtek ki a szerződési tervezetek elkészítésére. A bizottságnak elnöke a kulturatanácsnok, tagjai Greén Nándor főkapitány, Jegessy Károly dr. főügyész, Nachtnöbel Odón főmérnök, Kilényi János főszámvevő, továbbá Szathmáry János, Adler Andor, Hehs Vilmos és Reisinger Sándor törvényhatósági bizottsági tagok. Ennek a bizottságnak a munkája a pénzügyi bizottság elé kerül megvitatás céljából. A polgármester a tanács tudomására adta, hogy Múlek Lajos dr. megfelelő-bezte a kögyülésnek azt a határozatát, amelylyel a kulturpalota nagytermének átengedését mondotta ki mozi céljaira. A tanács úgy döntött, hogy tekintet nélkül erre a felelőrepre előkészíti a bérlet kérdését, mert a felelőrepre a helyzeten nem változtat, minthogy a kögyülés határozatát hivatalból fel kell terjeszteni a belügyminiszterhez, akinek azt felül kell vizsgálnia.

— Felmentések adományai. Barabás Béla dr. főispán székfoglaló beszédében körvonalázott hadijótékony célra „egy magát megnevezni nem akaró felmentett” a mai napon 500 koronát juttatott el a főispáni hivatalba. Fränkl S. József aradi fakereskedő pedig egy waggon tuzifát ajánlott fel, hogy azt a főispán a tél beálltával a város szegényei között ossza ki.

— Arany láz Aradon. Aki az apróhirdetéseket vétel és eladás rovatát figyelemmel kíséri, észrevehette, hogy az arany egyik legkeresettebb cikke egyre lett. Ha például egyik ékszerész ma 7 koronát ígér egy gramm aranyért, biztos, hogy a másik holnap 8 koronát ajánl. Ezidőszent 8.50 korona a legmagasabb ár, amit egy gramm legfinomabb aranyért adnak, legalább is ezt hirdeti Brandes óras és ékszerész, ki ezen a téren vezet és ő — mint eddig megfigyeltük — nem hagyja magát lefozni, mert ha utána a konkurencia például 9 koronás áron hirdetné az arany grammjának vételárát, biztos, hogy ő a következő nap újból felemelné az árat. Az áremelkedéssel együtt jár a közönség fokozódó érdeklődése, úgy, hogy azt mondhatjuk, hogy valóságos arany láz van Aradon.

— Bécsben ellopott értékes festmények. A bécsi rendőrigazgatóság értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Burger Berta magánzónó I., Füzich-utca 3. sz. alatti lakásáró ismeretlen tettesek elloptak három értékes festményt. Az egyik a kiváló holland festőművész: itj. Teniers Dávid képe, a mely egy parasztszántást ábrázol, az előtérben egy táncoló parasztpárral. A másik két Biedermeyer festmény. Az a gyanu, hogy a képet Budapesten próbálják értékesíteni.

LEGUJABB.

Fegyel 7 óraker érkezett telefonjelentés.

Uj miniszterek, uj főispánok.

Budapest. A hivatalos lap holnapi száma a következő királyi kéziratot közli: Magyar miniszterelnököm előterjesztésére gróf Zichy Aladár valóságos belső titkos tanácsosomat Horvát és Szlavonország tárca nélküli miniszterét, gróf Batthyány Tivadar személyem körüli magyar miniszteremet és dr. Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszteremet jelenlegi állásukból kegyelemben felmentem. Gróf Zichy Aladár belső titkos tanácsosomat személyem körüli miniszteremmé nevezem ki. Grecsák Károly dr.-t igazságügyminiszteremmé nevezem ki. Unkelhauser Károly valóságos belső titkos tanácsosomat Horvát-Szlavonországok miniszterévé kinevezem, dr. Földes Béla országgyűlési képviselőt, tárca nélküli miniszteremmé kinevezem. A nevezettekhez intézett kéziratomban csatolom Reichmann. 1917. július 18. Károly s. k. Esterházy s. k.

Budapest. A király Ugoch Gábor belügyminiszter előterjesztésére Horvát-Nagy György dr.-t eperjesi jogakadémiai tanárt Keszthely vármegyébe, Sear György dr. tanácsost Győr-énfalvi tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt Torontál vármegyébe, Morvay Zsigmond dr. ügyvédet Ugocha vármegyébe, Reinprecht Antal dr. földbírtokost Veszprém vármegyébe, Ember Géza táblabírói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki bírót Nagyvárad város főispániává kinevezte. Balogh Ernő országgyűlési képviselőt Szabadka város főispáni teendőinek ellátásával ideiglenesen megbízta.

Zürich. A Haves-ügynökség hiteles adatokat kapott a cári család elszállításáról. Megállapítást nyert e szerint, hogy a cári palota volt az ellenforradalom központja. Megtalálták a cár és híveinek titkos levelezését. Az elszállítását maga Kerenszky intézte és az reggel

Birtokvétel. A zsigmondházi határban lévő Radesics Istvánné Navay Margit tulajdonát képező 300 hold földbirtokot megvette gróháron 820.000 koronáért Steiner és Goldschmidt cég Aradon. Ebből a földterületből kan kihalatva a 13 vértanu kivégzési helye, a társ tulajdonát alkotó nemzet földje.

Kalácizás. Uj Wolf Ede, felső kereskedelmi iskolai tanuló, 18 éves korában augusztus 18-án meghalt. Temetése 20-án, délután 6 óraker lesz a közpörház halottas házából.

Aradi esküdtek. Az ősi esküdttörvényi tárgyalásokra a következő esküdteket hívják be: Rendes esküdtek: Horváth János háztulajdonos, Kovács Miksa magánhivatalnok, Lits Antal hírlapíró, Kócs József vendéglős, Weisz Jakab koreszmáros (Világos), Gréta Ferenc magánhivatalnok, Bruckner Lipót börtörkereskedő, Stein József ékszerész, Eriári Sándor kádár-mester, Popovics Elek földműves (Kürtös), Kádár Ignác háztulajdonos, Lengyel Mauo börtörkereskedő, Hotoran Jakab dr. ügyvéd (Világos), Czeiler Ferenc munkavezető, Jankó Imre szatócs, Jakobi Gyula fogtechnikus, Halpern Miksa kereskedő, Löbl Gyula börtörkereskedő, Kottila József sütőmester, Grünvald Simon kávé, Kovács Lajos háztulajdonos, Dávid József ügynök, Hajós Arpád gyógyszerész, Karácsonyi Márton férfitrabó, Klein B. Vilmos fakereskedő, Ghiten László háztulajdonos, Bing János bornagykereskedő, Gyurkovics János háztulajdonos, Amtmanu Lajos kereskedő, Gantner János földbírtokos. Helyettes esküdtek: Steiner István földbírtokos, Pongrácz Gyula bizt. társ. titkár, Réthy Viktor kereskedő, Pichler Sándor papirkereskedő, Steinitzer Pál dr. ügyvéd Singer Sándor kereskedő, Pollák Lajos úszerkereskedő, Sommer Gusztáv kereskedő, Maróth Sándor hírlapíró, Sebestyén Mór szálloda tulajdonos.

A zab vásárlása. Közöszre teszem, hogy közöszmönnyeknek, oly ipartörvényeknek, melyek a kereskedelem üzemben tartása a hadi-
vadászok által illetve közöszmönnyek által

nég óraker ügyléti teljes titokban. A vonatig katonaság a szofát Romanov Miklós ötven szolga kíséretében hagyta el Carskojesellot. A volt cár egyenruhát viselt és egy tábornok haladt az oldalán. A carevicsot egy tengerész állízt kísérte. Kerenszky a cárt felsegítette a vasuti kocsiába és kezét fogott vele. Mihály nagyherceg engedélyt kapott, hogy a bucsuzásnál jelen lehessen és könnyes szemekkel nézett sokáig a kirobogó vonat után.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Tüzérségi harcok Flandriában, Artoisban, az Aisne mentén és Verdunnél. Keleten nincs újság.

Budapest. A rendőrség már megállapította, hogy Kohn Lajos családszere, alaposan készült. Azonban maradása közben egy két börtörben mégis kutyába került. Két körölmény szól különösen büntetésre melletti. Weinrebber szemben ugyanis most is azt állítja, hogy az ott volt a Vigszínház kávéházban, amikor ő a pénzt Fekete Lajosnak átadta, másodsor pedig ott, hogy még ma is azt erősítette, hogy neki volt 120.000 koronája. Persze, hogy nem volt, mert megállapították, hogy mielőtt Marósvásárhelyről elutazott az apja és az öccse száz-száz koronát adtak neki kölcsön. Kohntibarátai agyafurt eszes embernek tartják és nem tudják elhinni, hogy ilyen ostobaságokat követhetett el. Kohn ma este történt újabb kiballgatása alkalmával megmaradt amellet az állítása mellett, hogy Fekete Lajosnak adta a pénzt. A rendőrség átszállította ma az ügyet a rendőrség kezébe, a nyomozást tovább folytatja.

ségek, a m. k. r. földmívelésügyi miniszter megállapította, hogy a birtokukban lévő állatok elvételére szükséges takarmányt a Hadj Részvétel Saság utána szereztessék be. Várjassy Lajos, polgármester.

Szégyenletes közösz. Kaptuk a következő levelet: Tekintetes szerkesztőség! Másolatát küldjük a hozzánk érkezett levélnek, mely tartalma élénken világítja meg, mily közösznyel viseitetik közöszségünk a legmagasztosabb kötelesség: a hadirokkantak segélyezése iránt és követendő példát nyujt az érettünk áldozatul esettekkkel szemben teljesítendő kötelességnek. Ime itt a levél: „Az aradi Kossuth-asztaltársaság Vasvitéz bizottságának Aradon. Tisztelettel értesítem, hogy a Vasvitéz szobrára ma betézési lappal 40 koronát küldtem be címére. Ez összeget nem plakettért, hanem 40 darab szeg áraban küldöm, melyet nevemben beveretni, s emek megtörténtéről engem értesíteni kövöltöztassek. Ezzel a magam részéről is gyorsítani óhajtom a Vasvitéz beszegezését, mely oly elszomorítóan lassu tempóban halad, hogy a teljes beszegezést talán soha sem fogjuk megérni. Bárcsak szerény példámat mások, tehetősebbek is követnék. Egyébként szives diszkreciót kórek.“ Beccses lapja mindig készséggel, önzetlenül szolgálta a közösznek szánt törekvéseinket, hisszük, hogy e levél közlésevel újabb bizonyítékát látjuk, Hazafias tisztelettel Nagy Kálmán, elnök, Schwarz Zsigá titkár.

Almercyda titokzatos halála. Genfből jelentük: A radikális francia sajtó konstatálja, hogy Almercydanak, a Bonnet Rouge kiadójának, akit egy héttel ezelőtt egészségesen tartóztattak le, semmiféle oka sem lehetett az öngyilkosságra. Almercydát a francia háborus párt egyik legveszedelmesebb ellenségeinek is-

merték. Annál különösebb hirtelen halála, szöszny titokzatos módon következett el. A titokzatos szöszny katonai orvos vizsgálta meg, hogy állapította meg véleményét, hogy Almercyda természetes hallál halt meg. A törvényszéki orvosok azonban a holttest nyakán fojtogatás nyomait és azonfelül valószínűleg a dulakodásból eredő mindenféle zuzódásokat konstatáltak. A Le Bataille és Le Pays című lapok szigorú vizagálatot követelnek a teljes felderítés érdekében.

Vénasszonynak öltözött szökött katona. Bernből táviratozzák: A párisi hadiözvegyek egyesületének elnökét, Cochont, aki vénasszonynak öltözködve Auteuilben rejtőzködött, letartóztatták, mert kiderült, hogy katonaszöszkevény.

Felbivjuk az olvasó közöszség b. figyelmét az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Reszvénytársaságának lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

Cirkusz Aradon. Ismert nevű vállalat a Renlow és Koczka cirkusz kezdi meg folyó hó 23-án előadásait a Vilmos császár-volt Béla-téren. A cirkusz öt napig marad Aradon és műsorán csupa szenzációs elsőrendű attrakciók szerepelnek. Idomított oroszlanok, majmok, kutyák és macskák ügyes mutatványai meglepetés számba mennek.

Levélpapir olcsóságok Kerpelnél.
Értesítés. Jacobi Gyula vizgázott fogtechnikus megérkezett, fog-mütermét megnyitotta. 4565

Mindenkiak érdekében áll Fischer Nagyáruházát a Szabadtság-téren felkeresni. Gyermekkoszt 50 koronától 350 koronáig.

**Iskolakönyvek Kerpelnél előjegyze-
bék. 3691**

MOZDALOM ES MÜVESZET.

„Béla fián“ címen állította ki egyik fő-
törvényében újabb művet Balla Frigyes,
a kiváló aradi figuralista és portrait-festő. Balla Frigyes sok kvalitásos műve között is talán a művész legsikerültebb alkotásának mondható ez a kép. Harotérről bezaérkezett hadnagy fia pompásan inspirálta az apát a családi szeretet melegében termett mű még sok elismerést fog szerezni Balla Frigyesnek.

„* Stambul rózsája“ (magyar kiadása)
„Der Soldat der Marie“, „Már minálunk soroznak“, „Istenuccse nem bánom“, „Messze mentél, nagyon messze“, „Ird meg, hogy esőkol-e páros?“ kaphatók Kerpel könyvkereskedésében.

MOZGOKEPSZINHAZ.

* A sellők királynője. (Rita Sacchetto az Apollóban.) A mozik koronázatlan királynője, akit ma már mindenki ismer s akinek nincs szüksége semmi reklámra, hosszú szünet után újra szerepel az aradi közöszség előtt. Egy művészdrama keretében látjuk viszont a művésznőt, melyben egy festő feleségét alakítja, s akibe szerelmes lesz egy gazdag lord. A festő egy nagy képét látja meg az asszony hódolója, melyben mint a Sellők királynőjét festi le a fiatal asszonyt és a hiányzó fejdísz ő adja kölcsön a családi kincstárból. Az asszonyt elszédíti a ragyogó kincs, melyet meg is kap a lordtól s térje elől rejteti. A festő észre veszi a dolgot is hamisítványt készített a koronáról, az eredetit pedig a kastély tavaiba dobja, azután elutazik. Margit később értesül férje haláláról s miután neki semmi vagyona nincs, legdrá-

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany, és azüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a leghelyesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

gább kincsét, a koronát el akarja adni. Az ékszerésznél azonban értesül, hogy a korona hamis. Margot gondolatai megzavarodnak a rettenetes csapásra, felölti magára a Sellők királynőjének fátyolos lengő ruháját és úgy lép mind-mind mélyebbre a tóba, mely fenekén a valódi korona fekszik.

* **Királytigris IV. vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban.** Jimmy Valentine feleserélt, kalandos életét a békés családi otthonnal. Az egykori bandita atyjának oldalán új álmok rajongója lett: becsülettel akarja megszerezni azokat a milliókat, melyek után addig a bűn birodalmában kalandozott. Jimmy lelkét a nagyravágyás tüze égeti. Nem tud megmaradni a csöndes falusi magányba és a fővárosba utazik, ahol egy acélgárban talál alkalmazást. A zseniális fiatalember képességeit hamar felismerik és karrierje szédítő szárnyakat ölt. Előbb munkafelügyelője, majd művezetője, később pedig igazgatója lesz a gyárnak. Jimmy megnősül elveszi régi menyasszonyát, bárha szíve egy kis munkásleányért dobog, aki forró szerelmet érez az ifjú ember iránt. Nagyravágyó hitvесе teljesen belemerül a világi élet örömeibe és bár Jimmy megtalálta mindazt, amit ember elérhet: otthona hideg és elhagyott. A házastársi ellentétek mindinkább kiélesednek, míg végül térj és feleség elválnak egymástól. Jimmy felfejlődése azonban nem áll meg. Gyártelepeket épít szülővárosában és acélkirálya lesz az Egyesült Allamoknak. Az egykori kis munkásleány oldalán megtalálja a teljes boldogságot is és már-már a legszebb harmóniában ünnepelheti férlikorának delét, amikor egy régi bosszuvágy áldozata lesz életének egész munkássága. A tűzben és lángban edzett ember szédületes perspektívájú karrierje így jut el utolsó állomásához. — *Hétfőn, Szent István napján két sláger, a Boszu szigete* című 3 felvonásos bűnügyi dráma és a *Köszívű apa* című két felvonásos megható amerikai dráma kerül bemutatásra.

Vérszegénység, sápadtság, a görvéllykőrra való hajlamosságnál, mely az arc tisztátalanságaival és a bőr kiütéseivel szokott együtt járni, a természetes „Ferenc József”-keserűviz gyorsan oldó, fájdalom nélkül hajtó s a nedveket biztosan tisztító hatást fejt ki, mely a gyomor és a belek emésztő képességét kedvezően növeli.

A szerkesztésért felel:

Stauber József

CSAK RÁDIUM SÓSBORSZESZT
használjunk test és egészség-ápolásra.

Nagy üveg ára	K. 6.00
Közép üveg ára/... ..	K. 3.30
Kis üveg ára	K. 1.20

Gyártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársasága
Nagykanizsán. 4981

5 darab

egyenként 65-70 Hl-ig

iszot hurdó

Honetön eladó.

Bővebbet Körösvölgyi palinkaraktárban Aradon. 5475

Matteine-féle

patkány és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintéshez ajánlok **patkány- és egérintőbacifuszt**. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintőszere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintőbacifuszt árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 12 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine”
regészeti laboratórium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.
Telefon 10-45. 501

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és peccsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 1768

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Kifutófiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kladóhivatalban.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcórt vakító fehérre varazsolja és elűntet mindenféle arcisztátalanságot. **Ara egy tégelynek 2- K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K - fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K - fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes izü limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér edes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sarkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Bónne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, linom fűszeres izü, zsonzító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javára van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

Kovács Soma és Társa Arad

gazd. gépek, gőzgép és malomszerek gyári raktára. Kutak, szivattyúk, fecskendők, tömiók.

Raktárunkról azonnal szállítható:

Motorfűrész,
Gépolaj,
Hengerolaj,
Motorolaj

Kéniap,
Borsajtó,
Szőlőzúzó,
Rosta,
Köpkölyöző
Eke.

Gépkandó,
Kocsikenőcs,
Gyermek,
Szikák,

Cultivátor,
Szeccsavágó,
Vetőgép,
Daráló,

Géptömítés,
Perocid,
Kénpor,

Gépolaj,
Hengerolaj,
Tovotte gépszir,
Kocsikenőcs,

állandó nagy raktár

Hubert József
Arad.
Telefon 262. szám.

Ló és
marha-szórt

bármilyen mennyiségben veszek a legmagasabb árért.

Meghívásra elmegyek.
Faesztergályos és kefekötő

munkások 10-12 korona napi bér mellett feivételnek

Maár Sándor
kefegyáros 5160
Deák Ferenc-utca 31-32
Telefon 1120.

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
63 évre 4.65% annuitás 95% árfolyam
65 évre 5.50% annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá

aradi házakra
50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és való kölcsönöket folyosítai, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József
Arad, Kapa-u. 47., á. n. 2-től.
Birtokok és házak eladásra előjegyzve.

Izletes saláta-készítmény: **SALAT TIX** Törvényesen védve

salátafűszer használatra készen minden ecet, olaj, bors vagy só hozzáadétel nélkül. :- Hatóságilag elismert kitűnő pótlék.

Aradi képviselő: **László B. Jenő**, Arad, Kazinczy-u. 2.
Mindenütt kapható! 4865

Malom

egy waggonos napi teljesítményű körzeti

teljesen modernül berendezve. Közlebbi felvilágosítással 5413

Szűcs Pál aradi cég szolgál

A szépségapóka lúka a felhasználóit szépségápoló helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arkenőcs Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.
nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail crémje Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszelvényekben. Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros róza, Serail. Uvageje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyas gyógyszerárterében Arad, Szabadság-tér.

AKI

házat, vagy földbirtokot venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf
ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz., ahol kisebb-nagyobb házak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

Cognac:
Keglevich, Dékány, Marty, Adriatika gyártmány, valamint

likőr, rum- és valódi erdei

Málna-szőrp palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2056

Weiszberger Samuel utódánál
Körösvölgyi Pálinkarakter
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Gőzölt búkkfadeszka és padló

valamint egyéb keményfa anyagok felvágva, kisebb és nagyobb tételekben, állandóan

kaphatók

pankoti fűrésztelepemen. **Eladok** fűrészport és válatoní mindennemű faanyag bűrfűrészelését is.

Mahler Mihály,
Pankota.

"HUNGÁRIA" RUM,

Likör, továbbá min- Pálinka
dennemű és kompozíciók a legjobb.
Ajánlja helyt Arad:

Szemző Armin

aruügynökség és bizományi raktára
Aradon.

interurbán telefon 592 szám.

Felhívom a földbirtokos urak
figyelmét, hogy

tököket

waggonszámra, bármily meny-
nyiségben veszek.

Száraz, sós hal

élő halak

nagy választékban érkeztek,
melyet üzletemben árusítok.

Luttyák József,

Aasztalos Sándor-utca 8. interurbán telefon
515. Péntek estétől szombat estig zárva. 1065

Arad legrégibb kerékpár, varrógép és Gram-
mophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.

Telefon 96.

Veszek törött és használt gramfon le-
mez K. 0.50 darabját.

Egyedüli képviselő a világ legjobb
svájtműanyu gépeiből. Columbia és ír-
angyalos jevyú gramfonokból. Waff-
rad kerékpárok és Pfaff varrógépek,
Saphirius „Pathefonok“, Pathe jeme-
zek. Megérkeztek a legújabb felvételi ope-
rettek és népdalok, Király Ernőtől.

Nagy raktár kerékpár alkatrészekből,
gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos
kiszolgálás. Jutányos árak. Nagy szak-
szerű javító műhely. 2951

Égetett mész

egész kocsiakományok-
ban, különböző állomá-
sokról, állandóan

kapható

5119

Kohn Adolf és Fia

Elő délmagyarországi festék-épit-
letanyag- és szennagykereskedés.

Temesvár-Gyárváros.

AJÁNLJUK

teljesen bevált mosó-
és tisztítószereket a **TOV-TOV-t**, amely messze tul-
kát a mosószereket, amelyek idáig forgalomban vannak és amely nél-
külözhetetlen minden háztartásban, mosodában és ipartelepén. Ár-
jegyzéket és mintát ingyen küldünk. Ajánlunk továbbá **makói ét-
kezési hagymát, fokhagymát, és főzeléket**. Minden
menyiségben a legolcsóbb napj árakon. **Rubinstein Márton**
és fia részvénytársaság szappangyára és hagymaexportja, Makó.

Ingatlan forgalom!

Elfogadok megbízásokat: **házak földek, szőlő-
lők és erdők** eladására és azoknak vételére.

Keresek: Nagyobb városi bérházakat, magán-
házakat, szőlőket. — **Ajánlok:** Kisebb városi
bérházakat, szőlőket, vidéki elsőrangú emeletes vendéglőt 10 felszerelt szobával, vidéki házat üzlettel.

1000 hold szántóföldet,

300 hold szántóföldet,

180 hold szántóföldet.

Szíves megbízásokat kér teljes tisztelettel. 5468

Ungár József

keres. és ing. forg. ügynöksége Arad, Varjassy L.-n. 39. Interurbán telefon 1128.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécs-
ben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n.
é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.**
egy a mostani kor igényének megfelelő **fogászati műtermet**
nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem bete-
geimet. foghúzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, arany-
koronák, mindennemű kaucsuk fogazatok, szápadlás nélkül és légkamrával.
Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), morskéket díj-
szabás mellett készíttetek. Becses partfogását kérve tisztelettel **Mohr**
Jeanetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. a. 8-12-ig, d. u. 2-7-ig.
Videkiek 24 órán belül kielégíttetek. 401

Bartháné kozmetikai műterme, Batthyány-u. 10.

Szépségápolás. Arcmassáže. Hajfestés

Szeplőt, mitessert, pattanást, **hámlassztás** által elmulasztok. Archám-
lassztást 1 óra alatt is eszközölök. Öregedő arcról ráncokat el-
tüntetek. Tanácsot és szereket vidékre is készséggel adok. **Bartháné**
4941

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és
„Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhájuk

kiirtására legjobb szer: **PETRIS**
folyadék, ára 2 kor. — **HADAR**
hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében pá-
ratlan szerrel minden alkalmat-
lan szőrejt arc, nyak vagy karok-
ról, stb. minden fájdalom né-
kül pár perc alatt okvetlen el-
távolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerüzében

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Megbízásom van

állandóan különféle cikkek beszerzésére
és elhelyezésére, melyek leggyorsabban
a már meglévő előjegyzések alapján —
mértányos jutalék mellett — intézeteinek.
Ajánlja felesleges árukat és közölje keresett
cikkeit. Evtizedes tapasztalatok, először
referenciák mindenütt. Schnitzler Ügy-
nökség Lugos-K. Telefon 16. Elsőrendű
képviseletok. 5408

Legjobb fogviz

lőbb nemzetközi kiállításon legmag-
sabb kitüntetésben részesült.

500 koronát fizet annak, ki

Bartháné fogvizének
használatát mellett, levegő 1-20 kor.
valaha ismét fogfájást kap, vagy a
szája bűzlök. Ed. Bartháné-Winkler utóda
L. Plan Wien, X., Goethe-gasse 7. Kap-
ható minden gyógyszerüzében és dro-
guerüzében. Aradon: G. Földes Kelemen,
Deák Ferenc-u. 11. sz., Hehs Vilmos,
Batthyány-u. Hajós Arpád gyógyszer-
üzében és Vajtek és Welsz drogu-
eriüzében. Vidékre — ahol nem kap-
ható — küldök 7 üveget **8-40 K.**
bérmentve. Kérünk mindenütt határo-
zottan Bartháné-féle fogvizet. Hamisít-
ványok felelőtlőtől jól díjaztatnak. 4157

Felter Teréz

kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szep-
lős, májfoltos, mitesseres, pattanásos
arcot széppé, ráncos, öregedő arcot
simává teszek. Szemölcsöt, hajszála-
kat laktádom nélkül végleg eltávo-
ltok. Vörös orr s kézkezelés, arc-
bőrhamlasztás. Arcmassáže jutu-
nyos bérletben. **Hajmosás, on-
dolás, hajfestés Hanna**
testéssel, manicür. Szerek
szétküldése vidékre is. 521

Felter Teréz,
Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

Házeliadások,

valamint kisebb és nagyobb birto-
kok eladását, parcellázását köz-
vetíteni vállalom. Az ország min-
den részében előjegyezve kis- és
nagybirtokok. Aradon magán- és
bérházak. Ajánlatokat, megbízáse-
kat kér

Halmai József

adásvételi közvetítő iroda.
Lakás: **Deák Ferenc-u. 5.**
Telefon 723. 2369

RUM

jó minőségű csakis

„Aetherol“

jegyű

CONGÓ Rum Compositióval
készíthető. :: Kapható:

Erényi Tivadarná,
Arad, Deák Ferenc-utca 39.

Telefon 11-48. 2021

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság.

Arad, Salacz-utca 6. szám.

Sürgönyeim:
Hitelbank.

Telefon:
462. sz.

Zálogház.

Bank-osztály, váltó-üzlet, sorsjegy-osztály.

Üzletágai: **Zálog-osztály** legmagasabb előleget nyújt arany, ezüst, ékszer tárgyakra és egyéb értékes ingóságokra korlátlan összegig.

Takarék betéteket elfogad Lényvecskőkre és folyó csekk-számlára legelőnyösebb kamatozás mellett.

Váltókat leszámítól és tisztviselői előlegeket nyújt.

Legmagasabb előleget folyósít értékpapírokra, sorsjegyekre, részvényekre és árukra.

Értékpapírok, sorsjegyek, érc- és idegen pénzek vétele és eladása legjobb árfolyamon.

Szelvények és kisorsolt papírok beváltása és leszámítolása.

Sorsjegy biztosítás sorsolási veszteségek ellen.

Állandó sorsolási ellenőrzés.

Osztálysorsjegyek eredeti áron.

Kisebb ipartelepek és üzletek finanszírozása.

Elfogad tőzsdél megbízásokat teljes megbízhatósággal és mindennemű bank és pénzügyi műveletek lebonyolításánál készséggel ad felvilágosítást.

5511

Cukorkák és rövidárúk

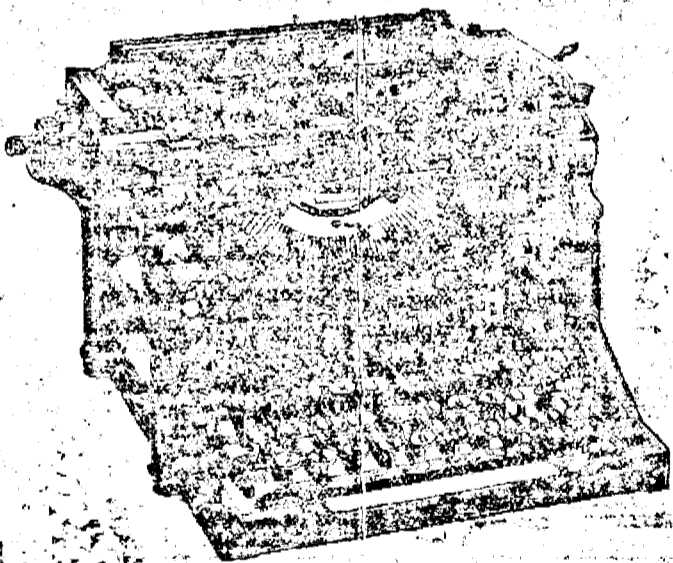
nagybani eladása

Grünwald és Moskovitz

Arad.

A városházzal szemben.

5485

BODNÁR JÓZSEF

írógép vállalata

Arad, Weitzer J. u. 11. (Főpóstával szemben.)

A legjobb német gyártmányú Torpedó, Adler látható írású írógépek, különböző típusú amerikai, használt Underwood, 10. Smith Premier, 15 Yost, Royal stb. írógépek állandóan raktáron.

Üzem kellékek:

az összes rendszerű írógépekhez, papírok, szalagok egyenként és tucatanként, festékpárnák, szénpapírok eredeti dobozokban, stencyl papír, festékek minden sokszorosító géphez, számoló és dictafon gépekhez a legjobb minőségben. Villamos erőre berendezett

szakszerű javító műhely.

Ellenőrző pénztárak, fényképező gépek javítása. Mindennemű írásmunkák és sokszorosítások jutányosan és tisztán készíttetnek. Írógépek evi karbantartásra elfogadtatnak. Gépírási tanfolyam. Német fordítások. Amerikai iroda butorok.

5482

Telefon 11-41. szám.

Telefon 11-41. szám.

Telefon 457.

ALAPITTATOTT 1845.

Telefon 457.

NEUMANN M.

uri szabó.

Cs. és kir. udvari és kamarai szállító. Férfi-, fiu- és leánykarika telepe **ARAD**.
Egyenruhák készen és mérték szerint legjobb kivitelben.

Eladó

Köröscentén (Kisjenői járás) egy 100 kis holdas birtok, melynek fele szántó, fele kintő kaszáló, bőven felszerelt gazdasági épületekkel.
Szentleányfalván 75 kis hold szántó és legelő, dírtóság, kisebb parcellákba is, egy úri ház 14 hold föld termő szőlővel.
Bokszegen (Contrató) 40 kis hold szántó, gazdasági épületekkel.
Seprősen 20 kis hold szántóföld egy tagban.
Aradon (Gellin-dűlő) 24 hold szántóföld.

Érdeklődőknek közelebbi felvilágosítást szolgál:

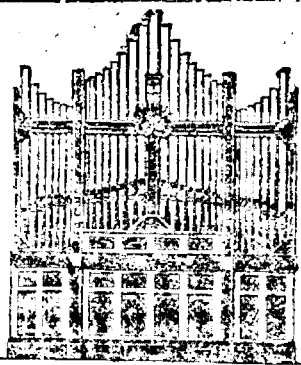
Kaufman Sándor,

Munkácsi Mihály-utca 2. 5814

Önkéntes árverés!

Egy jó forgalmu 8 járatu gőzmalom 120 lóerős gőzgéppel és olajmalommal Békésmegyében jó buzatermő vidéken család hiánylat miatt önkéntes árverésen több évi bérletre vagy örök áron eladatik. Kifizett határidő folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor. Kikiáltási ár 135000 korona, mely áron alul a malom el nem adatik. Bővebb felvilágosítást a tulajdonos folyó hó 21-én és 23-án személyesen adhat.

5392 Békés, Berényi-uti gőzmalom.

Klink Sándor

orgona, zongora készítő.

Lakik: Arad, Weitzer J.-utca 15.

Elvállal mindennemű **orgona, zongora- és Harmonium** átalakítást, javítást és nangoiást a legjutányosabb áron. Zongorákat vesz és elad.

Munkások és munkásnők

jó fizetéssel

felvétetnek**Magyar Szalmaanyag-gyárban**

(Papírgyár) Arad.

5484

Ügyes és megbízható

segédet

kerestünk vegyes kereskedésünk részére. Román nyelv ismerete szükséges. Ajánlatok

Moskovitz Ignácz és fia

cég címere Halmágyesucs

Erdődék, fűszertel igények megjelölésével. 5491

Előnyös feltételek mellett eladó.

Egy aradi ház 3 és fél kat. hold kerttel.

Egy 9 kat. holdas szőlőbirtok Aradhegyalján, elsőrendű talaj és fekvés.

Kettő 300-300 kat. holdas birtok erdővel.

Egy 600 kat. holdas birtok erdővel

Egy 1000 kat. holdas birtok és

Egy 1600 kat. holdas birtok erdővel és minden birtok megfelelő gazdasági épületekkel.

Bővebb felvilágosítást ad:

Bonyhádi József

megbízott

Arad, Kapa-utca 47. szám.

A 800 holdas birtokok felesbe is kiadhatók. 5491

Vas- és rézbutorgyár Aradon.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányainkat **vas- és réz-butorokban, kerti butorok, internátus-, kórház- és szálloda-berendezések** szolid és erős kivitelben. **Sodrony-Agybetétek** vas- és fakerettel minden méretben a legerősebb kivitelben kaphatók. Elvállalunk mindennemű vas- és rézbutor javításokat és festéseket.

Gyárhelyiség és raktár Aulich L.-utca 14.

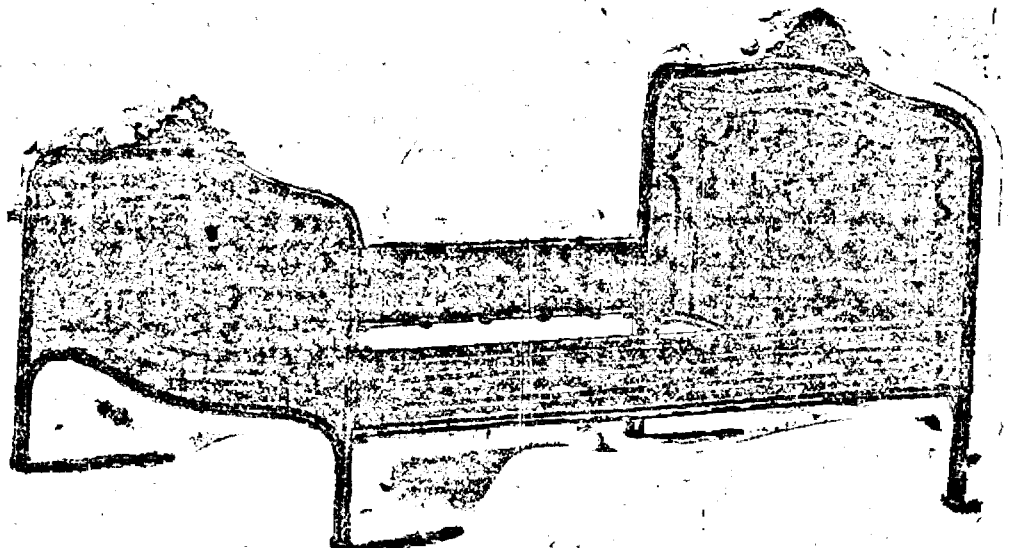
Gyári telefon 423.

Képes árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentve küldünk.

Szíves megrendeléseket kér, tisztelettel. 5507

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárosok.

Alapított 1893-ik évben.

Lakatos és fényező tanoncok felvétetnek.

Apró hirdetések.

Ingatlan.

Telek-utca 2. sz.

egyemeletes, főkéletesen grundozott, legjobb karban levő, szikrá építési, legmodernebb berendezésű, jól jövedelmező ház, szabad kézből eladó. Értekezhetni Csiky Gergely-utca 12. alatt, naponta délután 4-5 óra között.

Barnahegyi megállónál

6 kat. hold szőlő eladó. Bővebbet 527. Bolyos Istvánné Thököly-tér 5a. 5432

Zimándi-utca

állomás mellett 3 és fél holdas kert eladó. Bővebbet Vágóhid-utca 4. 5488

24 kat. hold

szántóföld az aradi határban, a tornyai ut mentén 2 tanyával, szabad kézből eladó. Bővebbet a helyszínen a tulajdonosnál, Polényi Jánosnál. 5500

Varjassy Lajos-utca 19. sz.

4 szobás magánház kerttel eladó, ugyanott terrasz ablakok és üvegajtó. 5497

Sarló-utca 53. sz.

magánház nagy kerítéssel kedvező árban azonnal eladó. Bővebbet Purgly Lajosné-utca 49. 5496

Eladó

a belvárosban egy magánház udvarral és kerttel cím a kiadóban. 5529

Eladó

egy kisebb emeletes ház a Szenthoz közel. Cím a kiadóban. 5530

Purgly Lajosné-utca 127. sz.

ház eladó nagy telekkel és melléképületekkel. Tudakozódni ugyanott. 5509

Szőlő

5 kat. hold terméssel, vagy anélkül eladó. Értekezni Kertész Miksa dr. ügyvédtől iródaiban Arad. 5326

Eladó

Ilona-utca 32. sz. magánház. Bővebbet Aulich Lajos-utca 1. sz. 5533

Desső-utca

3. számú ház 9 évig adómentes, eladó. 5538

Szép emeletes

új bérház és két földszintes ház a belvárosban eladó. Cím a kiadóban. 5536

Gyórokon

a vilámotól pár percre két szőlő terméssel eladó. Bővebbet Kossuth-utca 58. szám. 5436

Zimándi-utca 15.

számú ház 5 lakással, kedvező feltételek mellett eladó. 5533

Angyal-u. 20.

számú új ház, több lakással eladó. 5435

Modern

magánház a belvárosban, 4 szoba, elő, fürdőszoba, vízvezeték, villanyvilágítás, kerttel, gazdasági udvarral, hozzátartozó melléképületekkel, eladó. Cím a kiadóban. 5433

Magánház,

lehetőleg új, 4-6 szobás, kerttel, esetleg 2 lakással, vételre keresetlik, közvetítők kizárásával. Cím a kiadóban. 5467

Kálvin János-u. 42. sz.

adómentes, jól jövedelmező ház, eladó. Bővebbet Verhőczy-u. 2. Telefon 539. 5470

Bérház,

tisztán 6%-ot jövedelmező, a belvárosban eladó. Bővebbet: Szabadság-tér 7., I. emelet. 5428

Damjanich-utca 2. sz.

két utcára szülő ház, szabadkézből eladó. 4031

5 szobás ardi magánház

modern berendezéssel, parkirozott fanyves udvarral, külön álló üres telekkel a belvárosban eladó. Megtekinthető délután 4-5-ig. Cím a kiadóban. 4341

170.000 koronáért eladó

a belváros kerámiozott föntvonalán 50 méteres utcai fronttal, egy új, emeletes ház, villany- és vízvezetékkel felszerelve, 20 lakással, egy vendéglő, egy műhely, két holdas beltelekkel, állattenyésztésre vagy utanyitásra is alkalmas, nagy gyűjtőmunka kerttel. Cím: Kazsa-u. 6-7. 5428

Aradon

a belváros közelében 2 nagyholdas kert felerészben szőlővel, kisebb-nagyobb épületekkel, szabad kézből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5430

Eladó

egy sarokház vízvezeték, villanyvilágítás és fürdőszobával felszerelve. Tudakozódni Fácán-utca 6. szám. 5348

Eladó

egy villanyerőre berendezett daráló ma-tom kényelmes lakással és gazdasági épületekkel, sertésórákkal, szép nagy telekkel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó közlekedési út mellett. Cím a kiadóban. 5390

Öt holdas szőlő

kolnával, berendezéssel nagy pincével 600 hektó hordóval, a gyoroki motorállomástól pár lépésre, cirka 60.000 korona, évi termésrel együtt eladó. Bővebbet Arad, Forray-utca 6. 5346

Oktatás.

Zeneakadémiát végzett

zongoratanitónó még pár órával rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 5486

Gyógyászat.

Dr. Schalkovszky

leghatásosabb elleni szere, biztos, biztonságos, fájdalommentes, rögtön hat, ára 1 korona. Híllér. Kapható Földes és Hehs Gyógy-szertárban.

Rth és viselkedés

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdits-gyógy-szertárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 Híllér. 5271

Hehs Vassó orvos.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, léz, általános gyengeség ellen. Párátlan vérképzés és vérjavító, biztos óvszer ma-lárikus fertőzések és minden infekcióból eredő meg-betegedés ellen nagy felelő-teknek, mint gyermekeknek. Ára 5.- kor. Hehs Gyógy-szertár, Földes Gyógy-szertár. 12

Tyukaszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs Gyógy-szertár tyukaszem-tapasza. A legmeggróztottabb tyukaszem a tapasz párnapi használata után leválik, a gyöttrő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs Gyógy-szertár, Földes Gyógy-szertár Arad. 12

National Ellenőrző Pénztárakat

megvételre keresek. Írásbeli ajánlatokat a szám megjelölésével és ármeghatározással kérek. **Berger Ede, Kolozsvár, Széchenyi-tér 39.** 7247

Mézt

ajánlatot kérek kisebb és nagyobb tételekben. Vidékre is megyek. Egyben ajánlok svéd gyulát és kenta gyulát azonnali szállításra, minden mennyiségben.

Rosenberg József

törv. bej. kereskedelmi árúgyőrök Arad, Thököly Imre-utca 37. sz. Sörgőnyom: Rosenberg árúgyőrök, Arad.

A „MÓKUS”
60 év óta lenyűgöző, csomog- és vegyesárny kereskedés, hetipiac föntvonalán, nyugat-kelet vonalán
bérbeadó
csak képzett kereskedőnek. Alvé-
telhez szükséges 20000 korona. Évi
bér lakással együtt 36000 korona. Cím
ösv. Fritz Józsefné, Varjasy L.-u. 54. sz.

Cirokkalászt
és magot 5309
VESZÜNK
előre is legmagasabb napi árak
mellett. Közvetítőknek méter-
mérésenként 2-3 korona jutá-
lékot adunk. Seprőkötő és var-
ró munkákat felvesszük.
Grosz J. és Tsa
seprőgyár, Magyarbányagyos.

Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvény-Társaság. Részvényalírási felhívás.

Az „Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság” folyó évi július hó 29-én tartott rend-
kívüli közgyűlésén elhatározta:

1. Hogy az intézet alapítókéjét 2000 darab (huszezer) darab egyenként névértékben 10 (tíz) ko-
ronáról szóló új részvények kibocsátása által ötvenezer koronáról kettőszáz ötvenezer koronára fel-
emeli. A tőke felemelési művelet végrehajtásával az igazgatóság biztatott meg és felhatalmaztatott, hogy
minden ezen emisszióval járó intézkedéseket saját hatáskörében teljesíthesse, emellett az igazgatóság
a részvényalírási feltételeket a következőkben állapítja meg:

2. Az új részvények kibocsátási illetve átvételi áraként tizenegy korona: részvényjegyzési ha-
táridő 1917. szeptember 1.

3. Minden régi részvény négy új részvény jegyzésére és átvételére jogosít; a régi részvényesek-
nek ez elővételi jog elsősorban biztosított, mely jog folyó év 1917. augusztus 15-ig gyakorolandó. A kik-
erre igényt tartanak, kötelesek régi részvényeiket a fenti határidőig intézetünknek bemutatni és „Elővé-
teli jog gyakorolva 1917.” szavakkal lebélyegeztetni az elővételi jog gyakorlásáról elismervény adatok.
Azon régi részvényesek, kik elővételi jogukat augusztus hó 15-ig nem gyakorolják, igényüket elvesztik
és az ilyenkor szabadná vált új részvények az igazgatóság szabad rendelkezése szerint más részvény-
alírók között fognak szétosztani.

4. Az új részvényekre előjegyzéseket 1. évi augusztus hó 1-től kezdve bárki, akár részvényes akár
nem, egyaránt eszközölhet, ezen előjegyzések kötelezők; megjegyzés esetén a jegyzett részvények szá-
mát az igazgatóság megfelelően leszállítani jogosult.

5. A jegyzett részvényekre a fizetések a következő részletekben eszközölköznek:
1917. évi szeptember hó 1-én — — 3 korona
1917. évi október hó 1-én — — 4 korona
1917. évi november hó 1-én — — 4 korona

Ugyonnan áll azonban a részvényjegyzőknek a teljes befizetést a fenti határidő lejárta előtt is teljes-
teni; az utolján kibocsátandó részvényeket a befizetett összeg után a befizetés napjától 1917. decem-
ber hó 31-ig 5%-os kamattal, mely kamattal 1918. január 1-én megtérítetik.

A befizetésekről ideiglenes elismervény állítja ki. A késedelmes fizető a hátralékos összeg után
6% késedelmi kamatot tartozik fizetni. Ha valamely részvényalíró ez év december 30-ig fizetési kötele-
zetiségének eleget nem tesz, jegyzése semmivé tekintendő és az igazgatóság jogosított ezen részvénye-
ket más jelentkezők között a kibocsátási árának készpénzben befizetése ellenében szabad belátása szerint
szétosztani.

6. Az új részvények illetve ideiglenes elismervények tulajdonosai 1918. évi január hó 1-től kez-
dőddőleg az üzleteredményben és a részvények kiadása napjától kezdve az alapszabályok szerint a rész-
vényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részesednek; az utolján kibo-
csátott részvények a részvénytőke felemelési művelet teljes befejezése közgyűlési jóváhagyása és sza-
bályszerű bejegyzése után fognak az ideiglenes elismervények bevonása mellett kiszolgáltatni.

Az új részvények kibocsátásából befolyó összeg szűke hováfordítása és ezzel kapcsolatban az alap-
szabályok módosítása tárgyában a legközelebbi rendes vagy e célra külön egybehívandó rendkívüli
közgyűlés fog határozni.

Ezen közgyűlési határozat folytán az „Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság” je-
lenlegi részvényesei felhívattak, hogy az őket megillető elsőbbségi jogokat folyó évi augusztus hó 15-ig
igényük különben elvesztésének terhe alatt gyakorolják egyúttal felhívattak mindazon nem részvényesek,
kik részvényeket óhatjanak jegyezni, hogy ezt a fenti határidőig intézetünknek eszközölközni szives-
kedjenek.

Arad, 1917. július hó 29.
Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár R.-T. igazgatósága. 5191

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint szabtuk meg.

Minden sor hirdetésre 10 fillér. Vastagabb betűkkel 20 fillér.

A vastagabb betűkkel írtakat az alábbiak szerint kell kezelni.

A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.

Az apróhirdetéseket 4-nyel kell fizetni. Hirdetéseket 4-nyel 1/2 óráig vezetik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmában fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Nyugdíjas

nő köze háztartásra képe nyugdíjas vasutással vagy iparossal. Leveletet „Nyugdíjas nő” jelleggel kér. 5550

Idősebb

vidéki iparos 3000 korona évi jövedelemmel körös háztartásra lépne hozzáálló szegényesen csösznyúl, vállalkútlanbeog nélkül. Házasság nincs kívánva. Levelet „Megértés” jelleggel a kiadóba kér. 5504

55 éves

magános, egészséges urtelmber. kinek 2000 kor. évi nyugdíja, 10.000 kor. késpénze van. Köze háztartásra lépne egy tisztességes nyugdíjas urtelmberrel. Cimet a kiadóhivatalba kérek „Egyetértés” jelleggel. 5452

Levelezés.

Aradra berendülő

idősebb vidéki urtelmber díszkört barát-ságát keresi független csinos urtelmber. Levelet „Öszinte barátság” címen a lapban jelezze kér. 5487

Alkalmazást keres.

Felrakásban jártas

rokkant katona munkafelügyelő, iródi, szolgálat vagy egyéb alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 5494

Megbízásokat

termények, termelvények, állatok stb. ingó és ingatlanok valamint egyéb kereskedelmi áru eladásának és vételének közvetítésére vidéken kedvező feltételek mellett elvállalom. Megbízásokat „Bizományos” jelleggel a kiadóba kérek. 5502

Több évig

szolgált kanász számadó, szabadulva a katonaságtól, ajánlkozok ismét kanász számadónak. Bldár Tivadar Sepe's. 5501

Ügyes

fehér- és rubajavitó házhoz, vidékre is ajánlkozok. Cím a kiadóban. 5508

Kereskedelmi

tanfolyamot végzett leány magyar, román, német nyelvismerettel. Alást keres vidéken is. Cím a kiadóban. 5508

Idősebb

német kisaszony ajánlkozok nagyobb leányok mellé. Fizetésre nem rendelkezik. Müller Amalie post restant Szeged. 5528

Alkalmazást nyer.

Négy középszintűt végzett

jóerköcsü fiú fogtechnikus-tanulónak felvételt Wollmann Emil fogtechnikai műtermében Arad, Furray-utca 3. sz. 5489

Keresek

hadüvegvető 14-15 éves leányával ki vidéki kis háztartásban minden munkát vállal. Cím a kiadóhivatalban. 5548

Intelligens

4 polgári végzett leányt keresek délutánra két nagy-bu leányka mellé. Varráshoz és zongorázáshoz érte szintben részese. Cím a kiadóban. 5545

Gyakorított, ügyes

kiszolgáló leányt vagy segédt keresek csomag- és fűszerüzlet részére. Lázár Gyula. Arad. 5436

Könyvelésben

némi jártassággal bíró, délután szabad, kiemelt köztisztviselő, állandó délutáni állásért nyer emberbaráti intézést jnél. Cím a kiadóban. 5537

Okleveles

nevelőnőt keresek tanyára 2-ik polgárista leány, német és zongora oktatásával Kardos, Cséffa, Bihar megye. 5447

Német kisaszonyt

keresek Hegyaljára 10 éves leánykám mellé. Ajánlatot fizetését igényemmel kiadóhivatalba kérek. 5462

Nyugdíjas

jóbb házból való leányt, aki a háztartási teendőket vállalja a délután 4 éves gyermekkel foglalkozna, varráshoz értők előnyben. Cím a kiadóban. 5477

Vas

4 fűszerüzletben egy jóerköcsü fiú tanulónak felvételt Mencer A. Adolf, Farkota. 5476

Kiadó lakás.

Butorozott lakás

fürdőszoba használatával és összes mellék-helyiségekkel együtt a város központjában kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5494

Egy csinos butorozott

szoba elő- és fürdőszobával, villanyvilágítással kiadó. Révay-utca 9. sz. alatt, Megtekinthető d. n. 1-5 óráig. 5551

3 szobás

lakás fürdőszobával november 1-től kiadó. Lovarda-utca 1 sz Attila tér sarok. 5549

Butorozott szoba

kiadó Deza-utca 4a. 5539

Modern

udvari lakás, 2 szoba, fürdőszoba, gázkályhával, előszoba és egyéb mellék-helyiségekkel Batthyányi-u. 29. sz., III. emelet, november 1-re kiadó. 5416

Lakást keres.

Butorozott szobát

keresek a motorállomás közelében. Lehetőleg nem fűtést igénylő lakást a kiadóba kérek „Könyvelő” jelleggel. 5490

Négy szobás

lehetőleg modern lakást vagy marán-házat óhajtok azonnal vagy legkésőbb november elsőjén bérbevenni. Közvetítést díjazok. László Sándor máv. mérnök. Üzletvezetőség. Telefon 1018. 5540

Ki cserélné

fel belvárosban lévő 4 szobás modern lakást belvárosi 6 szobás lakással? Cím a kiadóban. 5504

2-4 szobás

lakást mellék-helyiségekkel keresek azonnali, esetleg november 1-ére a belvárosban. Közvetítők díjazatnak. Cím a kiadóban. 5525

4, esetleg 3 szobás

önálló lakást, f. év október 1-ére keres. Csernatony Jenő, pénzügyi számvizsgáló főnök. 5505

Keres

azonnalra, vagy november 1-re két esetleg három szobás modern lakást. Választ főposta postafióka 89 kérek. 5532

Vétel és eladás.

2 méter

hosszu pult cinnpléhvél eladó. Kossuth-utcai papírüzlet. 5440

Faszén,

fedélcserép, téglák, szerszám és nyírfaud otcson eladó. Vadcsiztany és anyaroz magas áron megvételre képeztetik. A. T. J. For. a. m. Vállalat Honc. 5499

20 Hektoliter

elsőrendű, tisztán készült opácsi hegyi bor eladó. Cím Zabán János, Varjassy Lajos utca 37. 5524

Gyémántot és brilliántot

a legmagasabb áron veszek. Brandes D. József-tóberceget-ut 12. Lutheránus-templom mellett. 5517

8-50 koronás

fizetek egy gram legújabb aranyért. Zalogcédulákat a legújabb áron veszek. Brandes József és ákszerész, József tóberceget-ut 12. sz. (Lutheránus templom mellett.) 5518

Kétszer használt

gummikereklő gyermekreklő eladó. Bercsényi-utca 31. sz. alatt. 5531

Dezert.

3/4 használt nagyobb mennyiség, jutányos áron eladó. Arad, Dobó-u. 3. 4573

Borkövet

termézeteset megvételre keres. Färber Lajos Arad. 5522

Ajtek,

ablakok, boroshordó alá való pallók eladók, Bercsényi Miklós-utca 16. 5527

Tölg- és cser-makk

területeket bérbe vessek, esetleg felszedett makkot bármily kis- és nagymennyiségben veszek. Ajánlatokat kérek. Goldis Kornél, Nadah. 5541

Finom csomagolású

kapható Winkler József szőlőgazdaságában. Arad Batthyány-utca 11. 5547

I tucatt

új teniszlabda eladó. Acsev. palota, II. em., 49-50. ajtó. 5000

Fenyő-, dísz- és gyümölcsfa

esemétek, riparia gyökere és sima, építkezési anyagok nagyban és kicsinyben eladók. Bővebbet Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 5381

Nedronykerítés,

kenderkötél és rézgátló eladó. Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 5333

Veszek

nyers borkövet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Bercsényi Miklós-utca 39. Telefon 194. sz. 4778

Ajánlom

legjobb minőségű pósta-ádalmat 1-10 kg csomagolásban, legolcsóbb áron. Ezen cikkhez ügyzők. keressék. Pollák Sándor, Nádor-utca 14. 5272

Eladó

kétkerekű kocsi, lakatoszerszámok, lakatos gépek, benzínmotorok, fűrésztengely, szil és lendkerekek, mágnesgyűjtők, Fácán-utca 6. 5317

Daráló

erőhajtásra érkezett. Kovács Soma és Társa, Arad. 5407

Borsajtó.

Szőlőmalom, Borsivattyú, Feroció, Kénpqr, K. nap készretn. Kovács Soma és Társa, Arad. 5408

100 kéve

zsup (roze) szalma eladó. Mihulin Constantin lelkész, Maroscsiszér. 5439

5 darab

egyenként 65-70 Hl-ig ászokhordó Honc-tón eladó. Bővebbet Kö. ösvögyi pálinka-raktáron Aradon. 5475

Veszek

egész helyeggyűjteményeket, egyes könyveket, könyvtárakat régi és új festményeket. Kerpel Izó könyvkereskedése. 901

Veszek

uraktól levett férfi ruhát, valamint mindenféle egyenruhát a legmagasabb áron. Vidékre is elmegeyek. Bleier Ignác, Boczkó-utca 1. 761

Veszek

használt, átfurt, boros, sörös, ásványvízes és hordó dugókat 6 koronáért kilogrammonként. Küldeményeket az Aradi Közlöny továbbít. 5000

Legin

jóminőségű, nagy és kis mennyiségben, jutányos áron kapható. Jiraszek Iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097, vagy Lázár Iroda, Harszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 5383

Amomilvess

elleni szer „Tikun” kapható egyedül Wajdits gyógyszerüzletben, Ferenc-tér. Kis üveg 1.90 kor., nagy üveg 3.50 kor. 2847

Stambuli rózsák

és minden zenemű kapható. Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Arad, Furray-utca. Telefon 202. 4421

Utbutorhíteli

vétel és eladás, hitelképes egyéneknek részlete kölcsönként adok készpénz-fizetési árkban. — ebédli, háló és nappali szoba berendezés. 12- és vasbutorok nagy választékban kaphatók. Állandó butorkiállítás Garai Károly butorkiállításában Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. Telefon 773. Kérem a címre figyelem. 2791

Egy alig használt egyezáramú

2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ellátás.

Iskolába járó

intelligens ur leányokat teljes ellátásra veszek. Özv. Dr. Balog Benőné Kis-utca 5a. szám. 5512

2 kisebb tanuló

ur családnál ellátást nyerhet. Bővebbet a kiadóhivatal. 5506

Két iskolás

leány teljes ellátásra felvették gyermektelen házaspárnál. Bővebbet Klein Ferenc Bótvös-utca 5. 5510

Uri családnál

teljes ellátást nyerhet 2-3 iskolás gyermek. Csernovits Péter-utca 27. 5534

3-4 gimnaziumban

járó fiút felvezek teljes ellátásra. Cím a kiadóban. 5114

2-3 deák

teljes ellátást nyerhet. német társalgással. Kálmán János u. 5. 5557

2 iskolába járó

intelligens ur leányt, ellátásra fogad. Cím a kiadóban. 5424

Középszkolai

tanulót teljes ellátásra felveszek. Cím a kiadóhivatalban. 5406

Kisebb

iskolás leánykát teljes ellátásra elfogad magános urtelmber. Mikos Kelemen-utca 9. sz. 5451

Ellátásra

vennek 1-2 fős gimnazistát, ki fiammal járna, esetleg zongora használatával. Cím a kiadóban. 5439

Középszkolai

tanulókat ellátásra vesz tanítónő. Cím a kiadóban. 5454

Különféle.

Termelőknek

a tél folyamán zöltséget. Nagy jövedelmet hoz kevés kiadással. Májusban keszen van. Az üzembetétel ideje elérkezett. Termelők: kaposztafélék (1 hold 7-10.000 koronát jövedelmez), cartiol saláta, borso, krumpli, répa, bagyva, patrepszelyem, s-ska, paraj stb. Szerény díjazásért vállalkozom bármily nagyani termelés vezetésére. Különös befektetések szüségtelenek. Ladanyi Kálmán Ott-laka. 5498

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-höz iródnak. Deák Ferenc-u. Barna Béla hirdetői és hirdetőjében Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Egy murakósi

két és fél éves mént elcserélné ugyanilyen idősebb, esetleg murakósi kancáért a Takácsy Gazdaság, Kőrösp. 5073

Üzletek.

Rövid üzemberendezés

eladó. Thörköly Imre u. 5. 5523

Korcsma és fűszerüzlet

hasznbérbe kiadó. Ganel Adolf Gyógy-utca 108. 5526

Grófi Tizsa István ut 2. szám

italmérés és szálloda, étterem, november 1-től kiadó. Érdeklődni ugyanott. 5459